

სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების კვლევა სკოლაში 2019

კვლევის ანგარიში

ანალიტიკური სამსახური

სარჩევი

შესავალი.....	1
მიზანი	1
მეთოდოლოგია	2
რაოდენობრივი მონაცემები.....	3
სამიზნე ჯგუფის ძირითადი მახასიათებლები.....	3
დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს ცნობადობა და ინფორმირებულობა	5
დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარების შეფასება	14
1. ადამიანის ღირსებისა და უფლებების დაფასება;.....	15
2. კულტურული მრავალფეროვნების დაფასება;.....	17
3. დემოკრატიის, სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასება.....	18
4. კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობა;	20
5. პატივისცემა;.....	22
6. მოქალაქეობრივი აზროვნება;	23
7. პასუხისმგებლობა;	25
8. თავდაჯერებულობა;.....	27
9. გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულება.....	28
10. დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევები;.....	30
11. ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევები;.....	31
12. მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევები;.....	33
13. ემპათია;.....	35
14. მოქნილობა და შეგუების უნარი;	36

15.	ენობრივი, კომუნიკაციური და მრავალენობრივი უნარები;.....	38
16.	თანამშრომლობის უნარ-ჩვევები;.....	39
17.	კონფლიქტების მოგვარების უნარ-ჩვევები.....	41
18.	საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრება;	43
19.	ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება;.....	44
20.	მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება.....	46
	ძირითადი დასკვნები	48
	რეკომენდაციები:	51
	დანართი N1	52

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების კვლევა სკოლაში

შესავალი

სსიპ - მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი 2018 წლიდან ახორციელებს დემოკრატიული კულტურისა და ადამიანის უფლებების სწავლების ხელშეწყობის პროგრამას. პროგრამის მიზანია სკოლებში დემოკრატიული კულტურის და ადამიანის უფლებების სწავლების ხელშეწყობა, სასკოლო საზოგადოებაში დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარება და მათ ხელშეწყობაზე ორიენტირებული ღონისძიებების ორგანიზება. დასახული მიზანი ხორციელდება პროგრამის ფარგლებში შემუშავებული ამოცანების და ამ ამოცანების ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების თუ აქტივობების საშუალებით. პროგრამაში ერთერთ მნიშვნელოვან ამოცანას წარმოადგენს კვლევების ორგანიზება, რომელიც საშუალებას იძლევა შევაფასოთ თუ როგორ მიმდინარეობს სკოლებში დემოკრატიული კულტურის და ადამიანთა უფლებების სწავლება, კომპეტენციების დანერგვა და რა საჭიროებები დგას სკოლების წინაშე ამ მიმართულებით.

მიზანი

2019 წლის ნოემბერ-დეკემბერში მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულმა ცენტრმა დემოკრატიული კულტურისა და ადამიანის უფლებების სწავლების ხელშეწყობის პროგრამის და ანალიტიკური სამსახურის ფარგლებში ჩაატარა დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების კვლევა, რომლის მიზანიც იყო საქართველოს მასშტაბით სკოლებში დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების მიმართულებით სიტუაციის შეფასება, რაც მომავალში მიღებულ მონაცემებზე დაფუძნებით, მასწავლებლების საჭიროებაზე მორგებული შემხვედრი ნაბიჯების გადადგმის საშუალებას მოგვცემს.

კვლევის კონკრეტულ ამოცანებს კი წარმოადგენდა:

- ✓ მასწავლებელთა შორის დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ ცნობადობის დადგენა;
- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ ინფორმირებულობის შესახებ წყაროების და ფორმების გამოვლენა;
- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის პროცესში ცნობადობის და ინფორმირებულობის შეფასება პოზიციების (დირექტორი/მასწავლებელი), საფეხურების (დაწყებითი/საბაზო/საშუალო) და საგნობრივი ჯგუფების ჭრილებში.
- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის ინტენსიობის დადგენა

- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის პროცესში ხელშემწყობი და ხელშემშლელი ფაქტორების დადგენა;
- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის პროცესში სასურველი დამხმარე ფაქტორების დასახელება;

მეთოდოლოგია

სკოლებში დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სიდრმისეულად შესასწავლად გამოყენებული იქნა შერეული მეთოდი, რაც გულისხმობს ორი ტიპის მეთოდოლოგიის გამოყენებას, როგორც რაოდენობრივ ისე თვისებრივ მეთოდებს. მოცემულ ანგარიშში განხილული იქნება რაოდენობრივი მეთოდის შედეგები, რომელიც განხორციელდა სკოლის დირექტორების და მასწავლებლების პირისპირ გამოკითხვით. ველი განხორციელდა ნოემბრის თვეში წინასწარ დატრენინგებული 9 მონიტორინგის სპეციალისტის მიერ. შერჩევაში მონაწილეობდა საქართველოს 11 რეგიონის 103 სკოლის 1103 რესპოდენტი (მასწავლებელთა გენერალური ერთობლიობის 2%).

ინსტრუმენტი

კვლევის ფარგლებში ინსტრუმენტად გამოყენებული იქნა კითხვარი, რომელიც შემუშავდა პირისპირ გამოკითხვის მიზნით. კითხვარი მოიცავს 8 შეკითხვას, ამთგან ოთხი შეკითხვა განეკუთვნება ზოგად თემატიკას (რეგიონი/რაიონი, სკოლა, საფეხური და საგანი), სამი შეკითხვა ეხება დემოკრატიული კულტურის ჩარჩო კომპეტენციის ცნობადობას და ინფორმირებულობის წყაროებს და ფორმებს.

ინსტრუმენტის ბოლო მე-8 შეკითხვაში ცხრილის სახით ჩამოთვლილია დემოკრატიული კულტურის 20 კომპეტენცია ღირებულებების, დამოკიდებულებების, უნარების, ცოდნის და კრიტიკული გააზრების შესახებ. თითოეულ კომპეტენციის განვითარებაზე რესპოდენტი ოთხი დახურული და ერთი ღია ქვეშეკითხვის სახით აფასებს, აღწერს და აკონკრეტებს ინფორმაციას ხელშემწყობი, ხელშემშლელი და დამხმარე ფაქტორების შესახებ, რომლებიც დანართის სახით წარმოდგენილია კითხვარში (იხ. დანართი).

მოსწავლეებში კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას რესპოდენტი აფასებს 4-ბალიან შკალაზე, სადაც 0 ნიშნავდა საერთოდ ვერ ვახერხებ, 1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ, 2 - ხშირად ვახერხებ და 3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია.

თითოეული კომპეტენციის შესახებ ხელშემწყობი, ხელშემშლელი და დამხმარე ფაქტორების დასახელების დროს რესპოდენტს ჰქონდა საშუალება დაესახელებინათ სამი სავარაუდო პასუხი. ღია შეკითხვში კი რესპოდენტი კონკრეტული კომპეტენციის განვითარების შესახებ ასახელებს მათთვის მისაღებ შენიშვნებს, რეკომენდაციებს, თუ რჩევებს.

რაოდენობრივი მონაცემები

სამიზნე ჯგუფის ძირითადი მახასიათებლები

რაოდენობრივი მონაცემების სტატისტიკურად დამუშავების მიზნით გამოყენებულია Excel - ის პროგრამა. დაკავებული პოზიციების მიხედვით 1103 გამოკითხულ რესპოდენტთა შორის, 1007 მასწავლებელია, 87 დირექტორი და 9 დირექტორის მოადგილე.

მთელი საქართველოს მასშტაბით რესპოდენტთა განაწილება რეგიონების მიხედვით იხ.ცხრილი #1. რესპოდენტები შერჩეული იქნენ საქართველოს ყველა რეგიონიდან, მათ შორის დაახლოებით ერთიმესამედი თბილისის სკოლებს წარმოადგენს, ხოლო უმცირესობა დაახლოებით 3% სამეგრელო-ზემო სვანეთის სკოლის წარმომადგენლები არიან.

ცხრილი #1. რესპოდენტთა განაწილება რეგიონების მიხედვით

რეგიონი	რესპოდენტთა განაწილება	%
აჭარა	82	7%
გურია	99	9%
თბილისი	321	29%
იმერეთი	119	11%
კახეთი	79	7%
მცხეთა-მთიანეთი	69	6%
რაჭა-ლეჩხუმი, ქვემო სვანეთი	51	5%
სამეგრელო-ზემო სვანეთი	28	3%
სამცხე-ჯავახეთი	109	10%
ქვემო ქართლი	76	7%
შიდა ქართლი	70	6%
სულ	1103	100%

სწავლების საფეხურის მიხედვით გამოკითხულთაგან 599 ასწავლის დაწყებით საფეხურზე, 579 საბაზო საფეხურზე და 291 საშუალო საფეხურზე. გამოკითხულთა ნახევარზე მეტი ასწავლის სხვადასხვა საფეხურზე როგორც დაწყებით ისე საბაზო და საშუალო საფეხურებზე. რესპოდენტთა მეოთხედი ასწავლის მარტო დაწყებით საფეხურზე, 12% მარტო საბაზო, 8% მარტო საშუალო საფეხურზე, რესპოდენტთა 28% დაკავებულია ორ სხვადასხვა საფეხურზე სწავლებით, ხოლო რესპოდენტთა 15% დაკავებულია სამივე საფეხურზე, იხ. ცხრილი #2.

ცხრილი #2. რესპოდენტთა განაწილება სწავლების საფეხურების მიხედვით

სწავლების საფეხური	რესპოდენტთა განაწილება	%
არ არის მითითებული	142	13%
დაწყებითი	268	24%
საბაზო	131	12%
საშუალო	89	8%
დაწყ-საბაზ	132	12%
დაწყებ-საშუალო	31	3%
საბაზო-საშუალო	142	13%
დაწყ,საბაზ,საშუალო	168	15%
სულ	1103	100%

საგნობრივი ჯგუფების მიხედვით მასწავლებელთა უმრავლესობა 17% ასწავლის ქართულ ენასა და ლიტერატურას, ასევე მაღალია რესპოდენტები საზოგადოებრივი მეცნიერების 15% და უცხო ენების 14% საგნობრივ ჯგუფებში. მინიმალურია რესპოდენტთა რაოდენობა სპორტის და საინფორმაციო ტექნოლოგიების საგნობრივ ჯგუფებში 2-2%. ასევე 2%-ია პედაგოგების ვინც ასწავლის სხვადასხვა საგნობრივი ჯგუფის საგნებს. გამოკითხულ დირექტორთა 61%-ს (53), დირექტორის მოადგილეებს (8) და მასწავლებელთა 5%-ს (53) არ აქვს მონაცემი ასახული საგნობრივ ჯგუფთან დაკავშირებით, იხ. ცხრილი #3.

ცხრილი #3. რესპოდენტთა განაწილება საგნობრივი ჯგუფების მიხედვით

საგნობრივი ჯგუფები	რესპოდენტთა განაწილება	%
დაწყებითი	129	12%
ესთეტიკური მეცნიერებები	66	6%
მათემატიკა	120	11%
საბუნებისმეტყველო მეცნიერებები	103	9%

საზოგადოებრივი მეცნიერებები	161	15%
სპორტი	21	2%
ტექნოლოგიური მეცნიერებები	18	2%
უცხო ენები	154	14%
ქართული	190	17%
სხვადასხვა საგნ ჯგ	27	2%
მონაცემი არ არის	114	10%
სულ	1103	100%

დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს ცნობადობა და ინფორმირებულობა

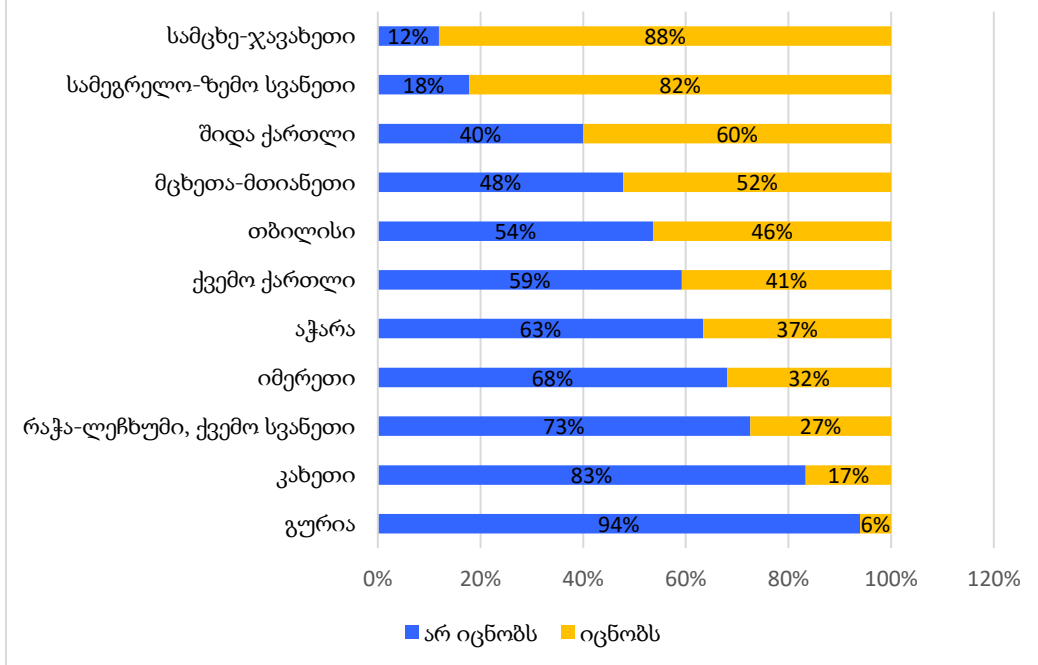
შეკითხვაზე იცნობთ თუ არა დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს გამოკითხულ რესპოდენტთა 56% არ იცნობს და 43% იცნობს აღნიშნულ ჩარჩოს, იხ. ცხრილი #4.

ცხრილი #4. დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს ცნობადობა

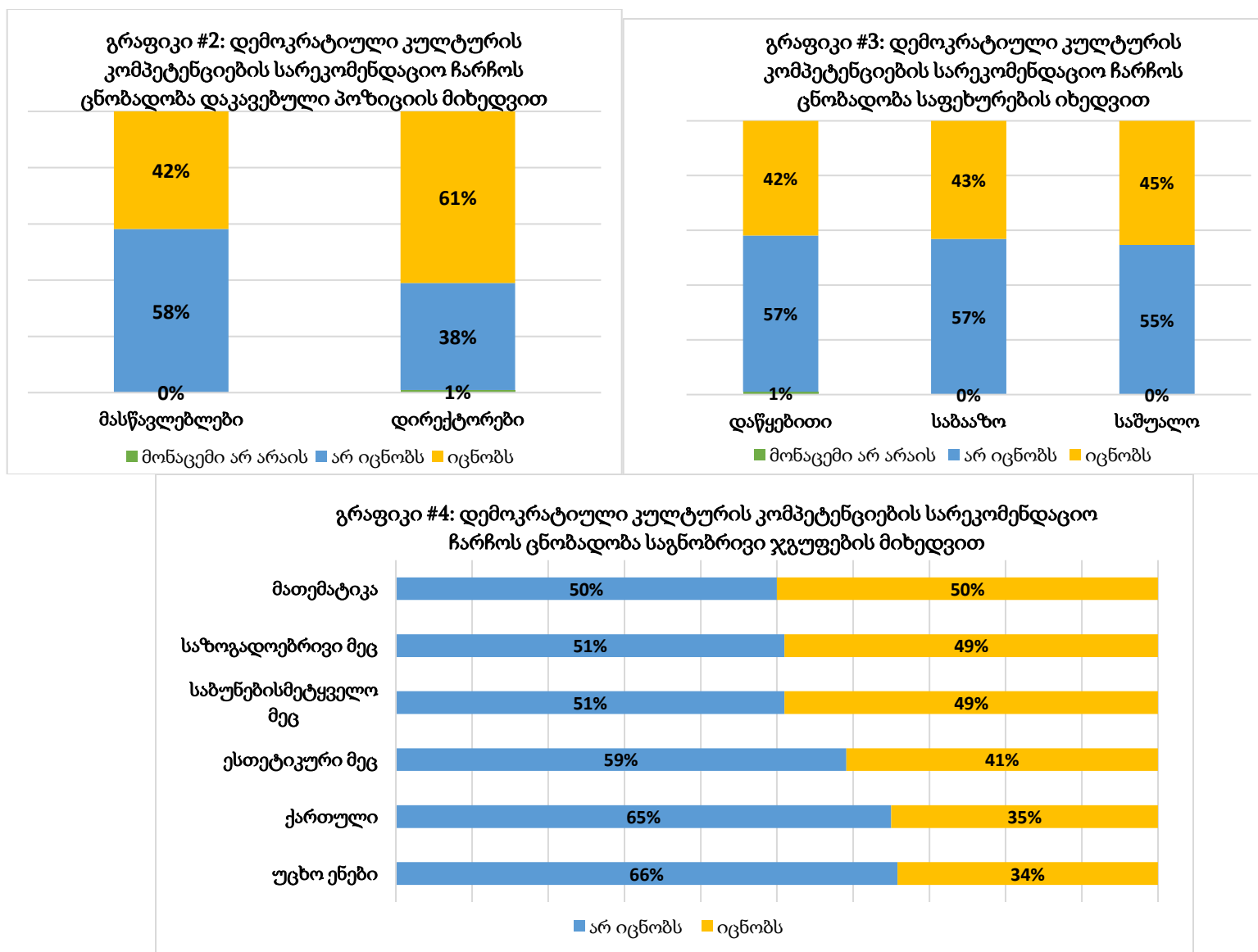
იცნობთ თუ არა დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს?	რესპოდენტთა განაწილება	%
მონაცემი არ არის	5	1%
არ იცნობს	622	56%
იცნობს	476	43%
სულ	1103	100%

რეგიონებში თუ განვიხილავთ დემოკრატიული კულტურის ჩარჩოს ცნობადობას დავინახავთ რომ ისინი ვინც არ იცნობენ ჩარჩოს გაცილებით მაღალია გურიაში 94%, კახეთში 83%, რაჭა-ლეჩხუმში და ზემო სვანეთში 73%, იმერეთში 68%, აჭარაში 63% და ქვემო ქართლში 59%. ხოლო შედარებით მაღალია ცნობადობა სამცხე-ჯავახეთში 88%, სამეგრელო ზემო სვანეთში 82%, შიდა ქართლში 60%, მცხეთა-მთიანეთში 52% და თბილისში 46%, იხ გრაფიკი #1.

**გრაფიკი #1: დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების
სარეკომენდაციო ჩარჩოს ცნობადობა რეგიონულ ჭრილში**



თუ განვიხილავთ დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს ცნობადობას სხვადასხვა ჭრილში, შეგვიძლია ვთქვათ რომ დაკავებული პოზიციების მიხედვით ცნობადობა შედარებით მაღალია დირექტორებში (61%), იმ მასწავლებლებს შორის რომლებიც ასწავლიან საშუალო საფეხურზე (45%) და საგნობრივი ჭრილის მიხედვით მათემატიკის (50%), საზოგადოებრივი მეცნიერებების და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების მასწავლებლებს შორის (49%). სკოლის დირექტორებისგან განსხვავებით გაცილებით ნაკლებია ცნობადობა მასწავლებლებში (58%), დაწყებით და საბაზო საფეხურებზე (57%), ასევე ქართულის (65%) და უცხო ენების (66%) მასწავლებლებს შორის. საბოლოო ჯამში დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს ცნობადობა პოზიციების, საფეხურების და საგნობრივ ჭრილებში ყველგან 50%-ზე ნაკლებია და მერყეობს 34%-ს და 50%-ს შორის, თუ არ ჩავთვლით სკოლის დირექტორებს 61%, იხ. გრაფიკი #2, #3, #4.



შეკითხვა დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს ინფორმირებულობის შესახებ მოიცავდა იმ საინფორმაციო წყაროების ჩამონათვალს საიდანაც პედაგოგები ღებულობდნენ ინფორმაციას, მათ შორის მოიაზრება მასწავლებლის პროფესიული განათლების ეროვნული ცენტრი, განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო, სკოლის დირექტორი, რესურსცენტრი, კოლეგა და სხვა ნებისმიერი წყარო რომელსაც პედაგოგი დაასახელებდა. ცნობადობის შესახებ დადებითი პასუხის შემთხვევაში, რესპოდენტები აკონკრეტებდნენ თუ რომელი წყაროდან/წყაროებიდან მიიღეს ინფორმაცია სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ. აღნიშნულ შეკითხვაზე რესპოდენტს ჰქონდა შესაძლებლობა შემოეხაზა ორი სავარაუდო პასუხი. ცხრილი #5 წარმოგვიდგენს იმ 622 რესპოდენტის პასუხს ვინც იცნობს დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს, მათ შორის 44-მა რესპოდენტმა დააფიქსირა რამოდენიმე პასუხი, რაც ჯამში გვაძლევს 666 პასუხს. რესპოდენტთა ნახევარზე მეტი ინფორმაციის მთავარ წყაროდ ასახელებენ მასწავლებელთა პროფესიული განათლების ეროვნულ ცენტრს 32 და სკოლის დირექტორებს 22%, ხოლო ყველაზე ნაკლებად ისინი ამ ინფორმაციას რესურსცენტრებიდან იღებენ 4%. განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი წილი 18% ეკუთვნის სხვა საინფორმაციო საშუალებებს სადაც ძირითადად ისახება ინტერნეტის, სოციალური მედიის, ტრენინგების, კონფერენციების, არასამთავრობო ორგანიზაციების, საუნივერსიტეტო პროგრამების როლი როგორც ინფორმაციის გავრცელების წყარო, იხ. ცხრილი #5.

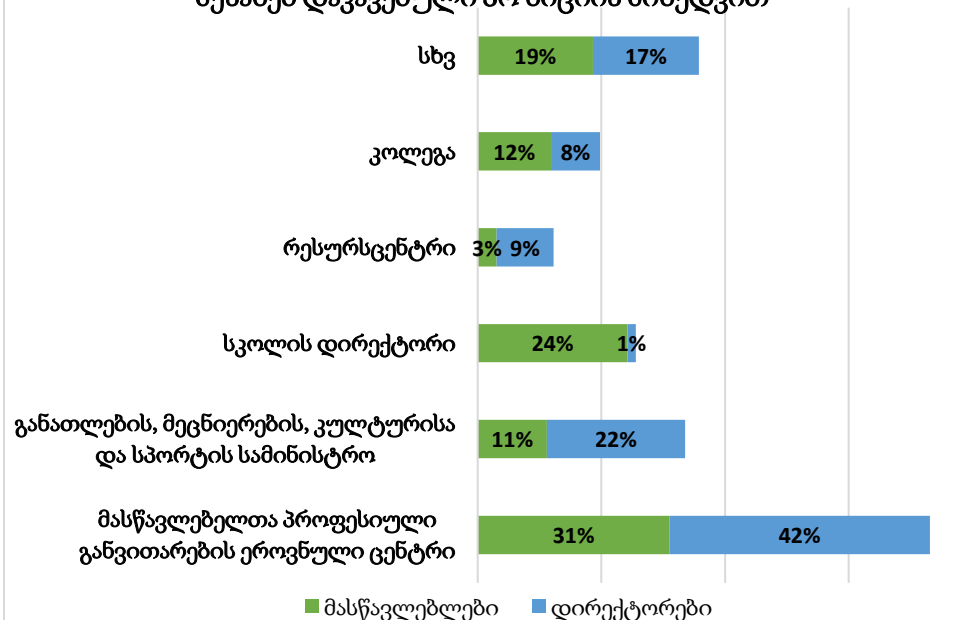
ცხრილი #5. დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს საინფორმაციო წყარო

დადებითი პასუხის შემთხვევაში, გთხოვთ, დააკონკრეტოთ, საიდან მიიღეთ ინფორმაცია დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ:	რესპოდენტთა განაწილება	%
მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი	215	32%
სკოლის დირექტორი	144	22%
სხვ	123	18%
განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო	83	12%
კოლეგა	76	11%
რესურსცენტრი	25	4%
სულ:	666	100%

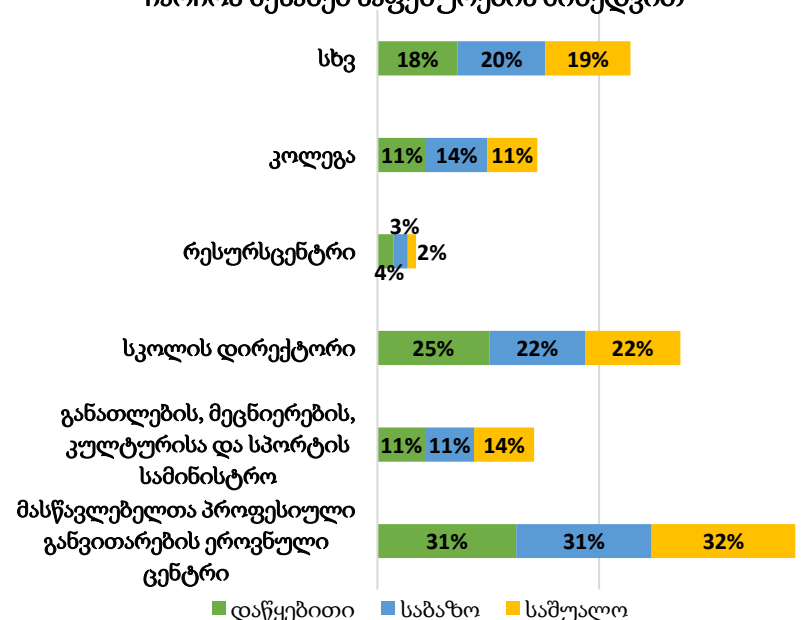
თუ განვიხილავთ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს ძირითად საინფორმაციო წყაროებს რესპოდენტთა პოზიციის, სააფხეურების და საგნობრივი ჭრილების მიხედვით დავინახავთ რომ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი და სკოლის დირექტორი ამ ჭრილებშიც ძირითადი საინფორმაციო წყაროებია, იხ. გრაფიკი #5, #6, #7.

გრაფიკულად წარმოდგენილი სურათი ასახავს პოზიციების მიხედვით დირექტორებს და მასწავლებლებს შორის არსებულ მსგავსებას და განსხვავებებს დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს საინფორმაციო წყაროებთან დაკავშირებით. დირექტორების 64% ინფორმაციას იღებს მასწავლებლის სახლიდან და სამინისტროდან, 17% ასახელებს სხვა საინფორმაციო საშუალებას ხოლო დანარჩენი 17% ამ ინფორმაციას კოლეგისგან და რესურსცენტრიდან იღებს. მასწავლებლების 55% კი ამ ინფორმაციას მასწავლებლის სახლიდან და სკოლის დირექტორიდან, 19% ასახელებს სხვა წყაროებს, 23% კოლეგას და სამინისტროს, ხოლო რესურსცენტრებს მასწავლებლების მინიმალური 3% ასახელებს. მსგავსება ამ ორ პოზიციას შორის არის ის რომ მასწავლებელიც და დირექტორიც მთავარ საინფორმაციო წყაროდ ასახელებს მასწავლებლის სახლს, ხოლო განსხვავება არის ის რომ შემდეგ პრიორიტეტულ წყაროდ მასწავლებელი ასახელებს დირექტორს 24%, დირექტორი კი სამინისტროს 22%. ასევე თუ შევადარებთ ამ ორ ჯგუფს, მიუხედავად იმისა რომ რესურსცენტრები ყველაზე ნაკლებად დასახელდადნ, დირექტორები 9% რესურსცენტრებიდან უფრო იღებენ ინფორმაციას ვიდრე მასწავლებლები 3%.

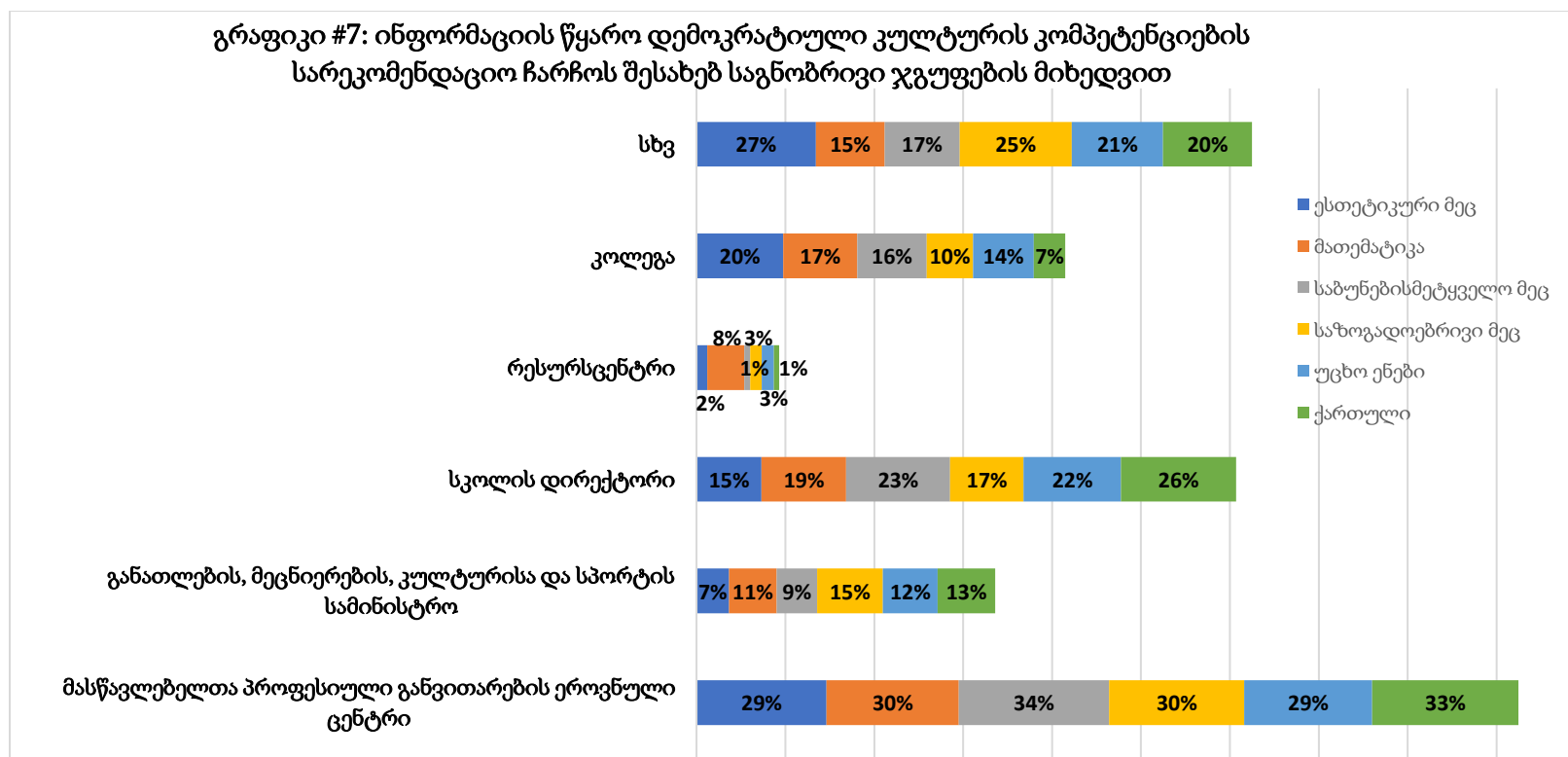
გრაფიკი #5: ინფორმაციის წყარო დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ დაკავებული პოზიციის მიხედვით



გრაფიკი #6: ინფორმაციის წყარო დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ საფეხურების მიხედვით



გრაფიკი #6 ასახავს დემოკრატიული კომპეტენციების საინფორმაციო წყაროს პროცენტულ განაწილებას მასწავლებლებს შორის სწავლების საფეხურებრივ ჯგუფში. დაწყებითი, საბაზო და საშუალო საფეხურის მასწავლებლები მთავარ საინფორმაციო წყაროდ აქაც მასწავლებლის სახლს და სკოლის დირექტორს ასახელებენ. მსგავსება საფეხურებს შორის არის ის რომ დასახელებული წყაროს პროცენტული განაწილება სამივე საფეხურზე თითქმის ერთნაირია მასწავლებლის სახლი 31-32%, სკოლის დირექტორი 22-25%, სხვა საინფორმაციო წყარო 18-20%, კოლეგა და სამინისტრო 11-14%, ხოლო რესურსცენტრი 2-4%. რაც შეეხება განსხვავებას ნაკლებად შეიმჩნევა სწავლების საფეხურებს შორის, ტენდენცია და პროცენტული განაწილება თითქმის ერთნაირია.



გრაფიკი #7 წარმოადგენს კომპეტენციების საინფორმაციო წყაროების პროცენტულ განაწილებას რესპოდენტთა სწავლების საგნობრივი ჯგუფების მიხედვით. საინფორმაციო წყაროებს შორის პრიორიტეტად სახელდება მასწავლებლის სახლი და სხვა საინფორმაციო წყაროები, შემდეგ სკოლის დირექტორი, კოლეგა, სამინისტრო და რესურსცენტრი.

მასწავლებლის სახლი სახელდება 29-34% შემთხვევებში, სხვა საინფორმაციო 15-27%, დირექტორი 15-26%, კოლეგა 7-20%, სამინისტრო 7-15%, რესურსცენტრი 1-8% შემთხვევებში. განსხვავება საგნობრივ ჯგუფებს შორის არის ის, რომ ესთეტიკური და საზოგადოებრივი მეცნიერებების საგნობრივი ჯგუფები მეორე პრიორიტეტულ საინფორმაციო წყაროდ ასახელებენ სხვა საინფორმაციო წყაროებს (27% და 25%), მაშინ როდესაც 19% მათემატიკის, 26% ქართულის, 22% უცხო ენების და 23% საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების საგნობრივი ჯგუფებს მასწავლებლები სკოლის დირექტორს ასახელებენ მეორე პრიორიტეტულ წყაროდ. მესამე პრიორიტეტულ წყაროდ სახელდება კოლეგა მათემატიკის (17%) და ესთეტიკური მეცნიერების (20%) საგნობრივ ჯგუფებში. ხოლო სამინისტრო სახელდება მეოთხე პრიორიტეტულ წყაროდ საზოგადოებრივი მეცნიერებების (15%) და ქართულის (13%) საგნობრივ ჯგუფებში.

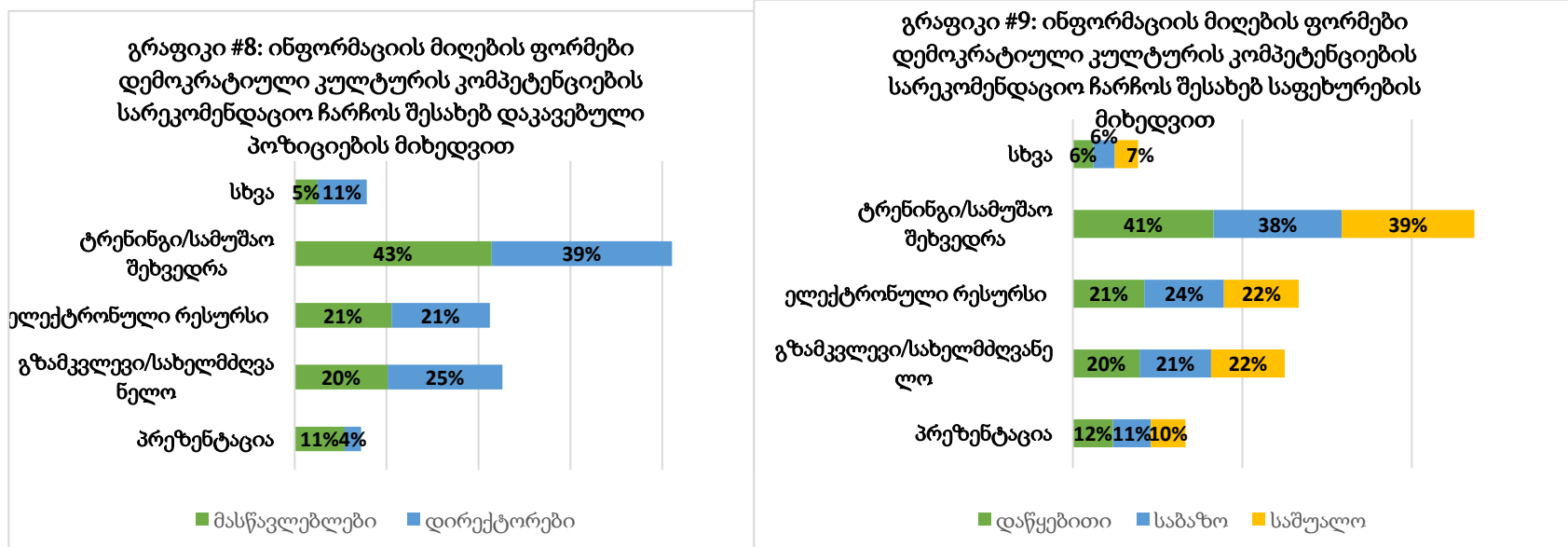
კვლევაში ასევე იყო შეკითხვა თუ რა ფორმით ისურვებდნენ მასწავლებლები ინფორმაციის მიღებას დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ, სადაც მათ არჩევანი ჰქონდათ დაესახელებინათ ორი პასუხი. კითხვის ხუთი სავარაუდო პასუხი გულისხმობდა ინფორმაციის მიღებას პრეზენტაციის, გზამკვლევი/სახელმძღვანელოს, ელექტრონული რესურსის, ტრენინგის/სამუშაო შეხვედრის და ასევე სხვა ფორმით. სხვა ფორმით არჩევისას რესპოდენტს საშუალება ჰქონდა დაეკონკრეტებინა პასუხი. ცხრილი #6 წარმოგვიდგენს იმ 719 რესპოდენტის პასუხს ვინც ისურვებდა დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ ინფორმაციის მიღებას სხვადასხვა ფორმით, მათ შორის 163-მა რესპოდენტმა დააფიქსირა რამოდენიმე პასუხი, რაც ჯამში გვაძლევს 882 პასუხს. მასწავლებელთა 43% ასახელებს ინფორმაციის მიწოდების ფორმად ტრენინგებს/სამუშაო შეხვედრებს, 21%-21% კი გზამკვლევს და ელექტრონულ რესურსს ასახელებს, პრეზენტაციებს ითხოვს მასწავლებელთა 10%, ხოლო დანარჩენი 5% ასახელებს რომ იცნობს კომპეტენციების ჩარჩოს და დამატებით ითოვს ყველა ჩამოთვლილ ფორმას, იხ. ცხრილი #6.

ცხრილი #6. დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების შესახებ ინფორმაციის მიღების ფორმები

თუ არ იცნობთ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს, გთხოვთ, დააკონკრეტეთ, რა ფორმით ისურვებთ ინფორმაციის მიღებას:	რესპოდენტთა განაწილება	%
ა) პრეზენტაცია	92	10%
ბ) გზამკვლევი/სახელმძღვანელო	182	21%
გ) ელექტრონული რესურსი	188	21%
დ) ტრენინგი/სამუშაო შეხვედრა	373	43%
ე) სხვა, ყველა ჩამოთვლილი და კიდევ დამატებით	47	5%
სულ	882	100%

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციის სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ ინფორმაციის მიღების ფორმები დაკავებული პოზიციების, საფეხურების და საგნობრივ ჯგუფების მიხედვით წარმოდგენილია გრაფიკებით, იხ. გრაფიკი

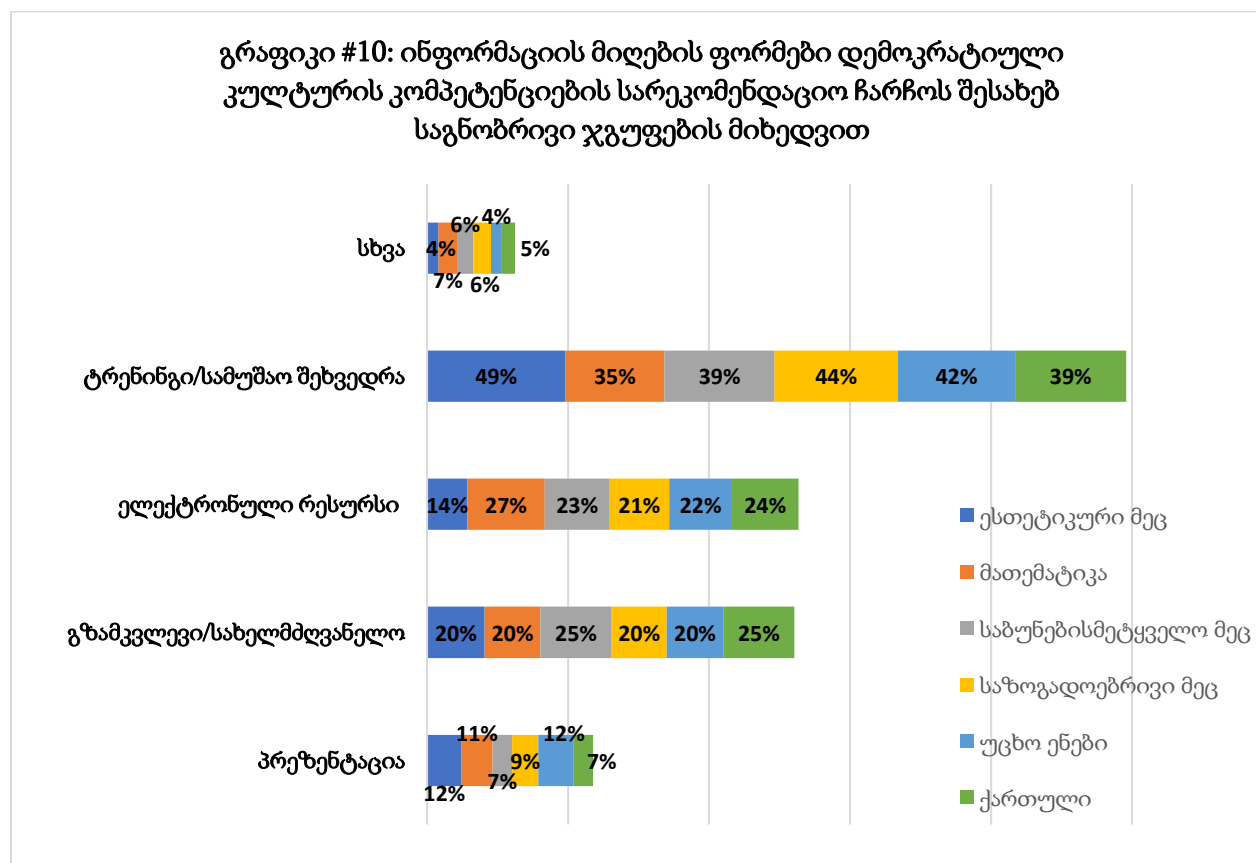
#8, #9, #10. დირექტორების 39% და მასწავლებლების 43% პრიორიტეტს ანიჭებენ ტრენინგებს და სამუშაო შეხვედრებს როგორც ერთერთ ფორმას ინფორმაციის მიღების. ელექტრონულ რესურსს დირექტორიც და მასწავლებელიც ერთნაირი რაოდენობით ასახელებენ 21%. გზამკვლევის მასწავლებლებისგან განსხვავებით ოდნავ მეტი რაოდენობით დირექტორები ირჩევენ 20% და 25%. ხოლო რაც შეეხება მეოთხე ფორმას მასწავლებლები ასახელებენ პრაქტიკას 11%, დირექტორები კი სხვა ფორმას 11%.



სწავლების საფეხურების ჭრილშიც დაწყებითი, საბაზო და საშუალო საფეხურის მასწავლებლები პრიორიტეტს ანიჭებენ ტრენინგების და სამუშაო შეხვედრების ფორმით ინფორმაციის მიღებას 38-41%. ელექტრონულ რესურსებს და გზამკვლევსაც ერთნაირი სიხშირით ასახელებენ დაწყებითი, საბაზო და საშუალო საფეხურის მასწავლებლები 20%-24%. პრეზენტაციებს პასუხების 10-12% ერგო, სხვა ფორმებს კი 6-7%. განსხვავება სწავლების საფეხურების ჭრილში კომპეტენციების შესახებ ინფორმაციის მიღების ფორმებზე ნაკლებად შეიმჩნევა.

საგნობრივი ჯგუფების ჭრილში დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ ინფორმაციის მიღების ფორმებს შორის პრიორიტეტად სახელდება ტრენინგები და სამუშაო შეხვედრები რომელსაც 35-49% მასწავლებლები ირჩევენ საგნობრივი ჯგუფებიდან. ყველაზე მეტად 49% ესთეტიკური მეცნიერების ჯგუფის

მასწავლებლების პასუხებს შორის სწორედ ტრენინგები სახელდება. გზამკვლევი (20% და 25%) და ელექტრონული რესურსი (14-27%) თითქმის ერთნაირი სიხშირით სახელდება. ჯგუფებს შორის განსხვავება არის ის რომ მეორე პრიორიტეტად როცა მათემატიკის (27%), საზოგადოებრივი მეცნიერების (21%), უცხო ენების (22%) ჯგუფის მასწავლებლები ირჩევენ ელექტრონულ რესურს, ესთეტიკური მეცნიერებების (20%), საბუნებისმეტყველო (25%) და ქართულის (25%) ჯგუფის მასწავლებლები ირჩევენ გზამკვლევს/სახელმძღვანელოს. პრეზენტაციას ასახელებენ საგნობრივი ჯგუფების მასწავლებლების 7-12%, ხოლო სხვა ფორმას 4-7%. იხ. გრაფიკი #10.



დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარების შეფასება

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოში იდენტიფიცირებულია 20 კომპეტენცია: 3 ღირებულება, 6 დამოკიდებულება, 8 უნარი, 3 ცოდნა და კრიტიკული გააზრება.

ღირებულება

1. ადამიანის ღირსებისა და უფლებების დაფასება;
2. კულტურული მრავალფეროვნების დაფასება;
3. დემოკრატიის სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასება.

დამოკიდებულება

4. კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობა;
5. პატივისცემა;
6. მოქალაქეობრივი აზროვნება;
7. პასუხისმგებლობა;
8. თავდაჯერებულობა;
9. გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულება.

უნარი

10. დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევები;
11. ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევები;
12. მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევები;
13. ემპათია;
14. მოქნილობა და შეგუების უნარი;
15. ენობრივი, კომუნიკაციური და მრავალენობრივი უნარები;
16. თანამშრომლობის უნარ-ჩვევები;
17. კონფლიქტების მოგვარების უნარ-ჩვევები;

ცოდნა და კრიტიკული გააზრება.

18. საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრება;
19. ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება;

20. მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება.

დემოკრატიული კულტურის თითოეული კომპეტენცია ფასდება რესპოდენტის მიერ თუ რამდენად ახერხებს იგი მოსწავლეებში ამ კომპეტენციების განვითარებას. შესაბამისად რესპოდენტები ირჩევენ კომპეტენციის განვითარების 20 ხელისშემშლელი და ხელისშემწყობი ფაქტორებიდან, ასევე კომპეტენციის განვითარების მიმართულებით დახმარების სურვილის შემთხვევაში აკონკრეტებენ ფორმას /ტიპს, რომელიც ჩამონათვალი სიის სახით მიეწოდებათ რესპოდენტებს (იხ. დანართი). განვიხილოთ თითოეული კომპეტენციის შეფასება მასწავლებლის მხრიდან.

1. ადამიანის ღირსებისა და უფლებების დაფასება:

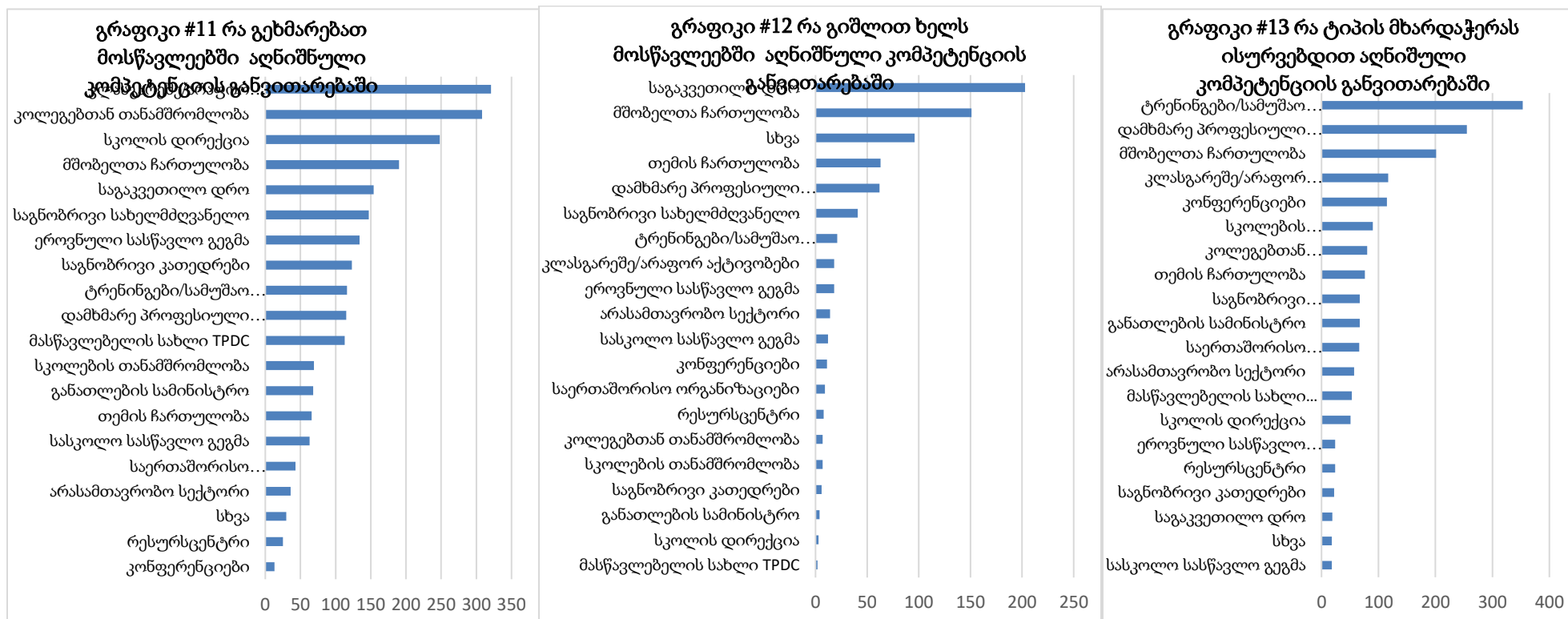
ცხრილი #10. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	2	0%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	40	4%
2 - ხშირად ვახერხებ;	484	44%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	572	52%
სულ	1098	100%

პირველი კომპეტენციის „ადამიანის ღირსების და უფლებების დაფასების“ განვითარებას რესპოდენტთა 52% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობაც მნიშვნელოვანია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 44% და მხოლოდ 4% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #10.

გრაფიკი #11 წარმოადგენს იმ ხელისშემწყობ ფაქტორებს, რომელიც „ადამიანის ღირსების და უფლებების დაფასების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, კოლეგებთან თანამშრომლობა, სკოლის დირექცია და მშობელთა ჩართულობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება კონფერენციების და რესურსცენტრების ფაქტორი.

გრაფიკი #12 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „ადამიანის ღირსების და უფლებების დაფასების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დროის სიმცირე, მშობელთა და თემის ჩართულობა და სხვა დამატებითი ფაქტორები. დამატებით ფაქტორებში რესპოდენტები ასახელებენ არაჯანსაღ ურთიერთობებს ბავშვებს შორის, შშმ მოსწავლეებს, თემში არსებულ სტერეოტიპებს, მოსწავლეთა გაცდენებს, გარემოს გავლენას მოსწავლეზე, მოსწავლეთა გულგრილ დამოკიდებულებას, გადატვირთულ თემებს და ა.შ.



გრაფიკი #13 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „ადამიანის ღირსების და უფლებების დაფასების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, მშობელთა ჩართულობა და კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები.

2. კულტურული მრავალფეროვნების დაფასება:

ცხრილი #11. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

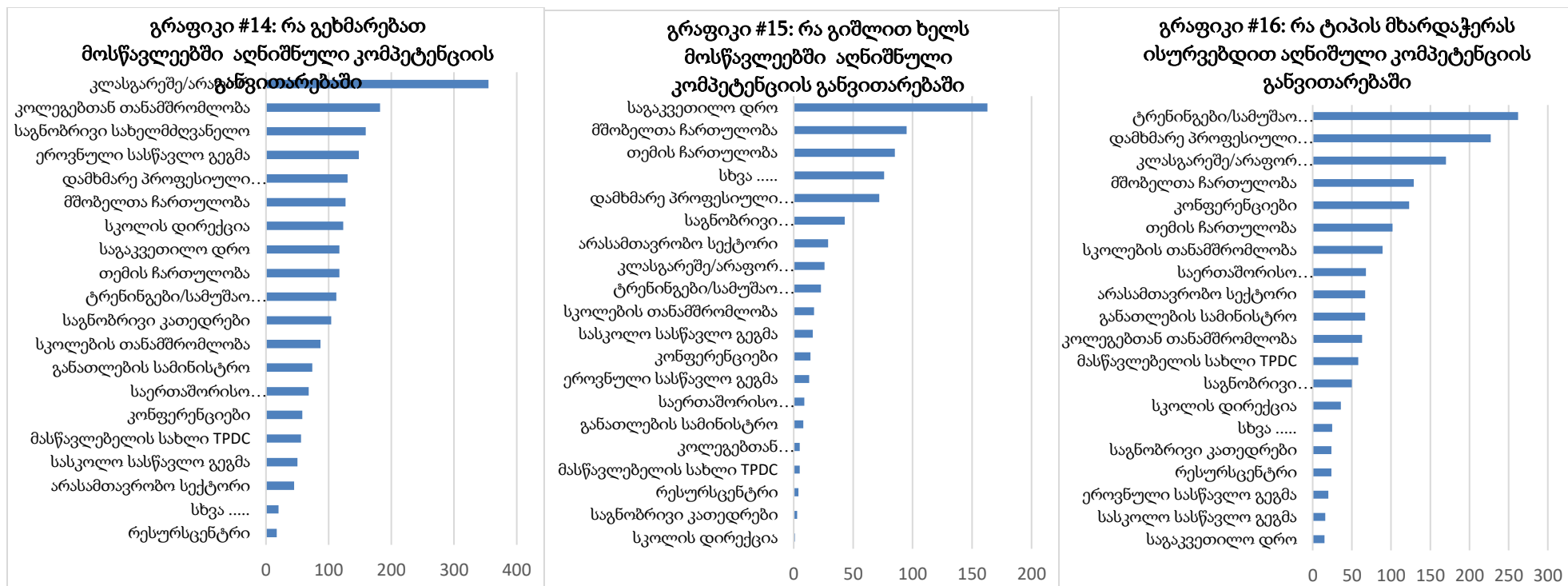
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	6	1%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	106	10%
2 - ხშირად ვახერხებ;	606	55%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	379	35%
სულ	1097	100%

მეორე კომპეტენციის „კულტურული მრავალფეროვნების დაფასების“ განვითარებას რესპოდენტთა 35% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 55% და მხოლოდ 10% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #11.

გრაფიკი #14 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „კულტურული მრავალფეროვნების დაფასების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, კოლეგებთან თანამშრომლობა, საგნობრივი სახელმძღვანელოები და ეროვნული სასწავლო გეგმა. ყველაზე ნაკლებად კი ამ კომპეტენციის განვითარებაში სახელდება რესურსცენტრის მხარდაჭერა.

გრაფიკი #15 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „კულტურული მრავალფეროვნების დაფასების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დროის სიმცირე, მშობელთა და თემის ჩართულობა. სხვა ფაქტორებში კი სახელდება ინდიფერენტულობა, თემში არსებული სტერეოტიპული აზროვნება, დაბალი ტოლერანტობა, ინფორმაციის სიმწირე.

გრაფიკი #16 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს რომელიც „კულტურული მრავალფეროვნების დაფასების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები და მშობელთა ჩართულობა.



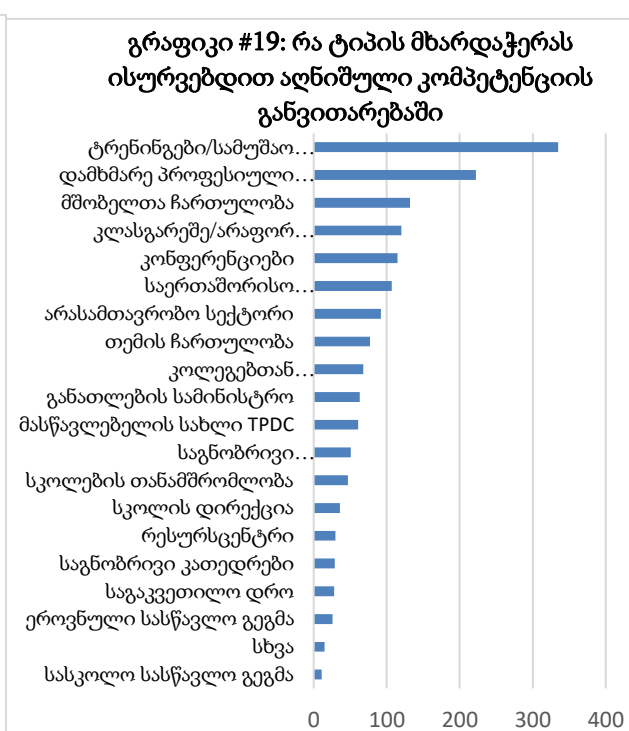
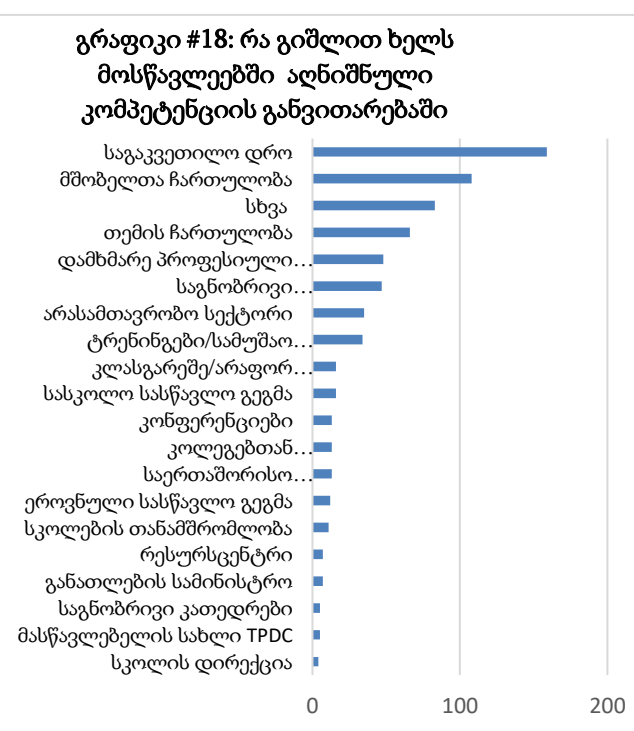
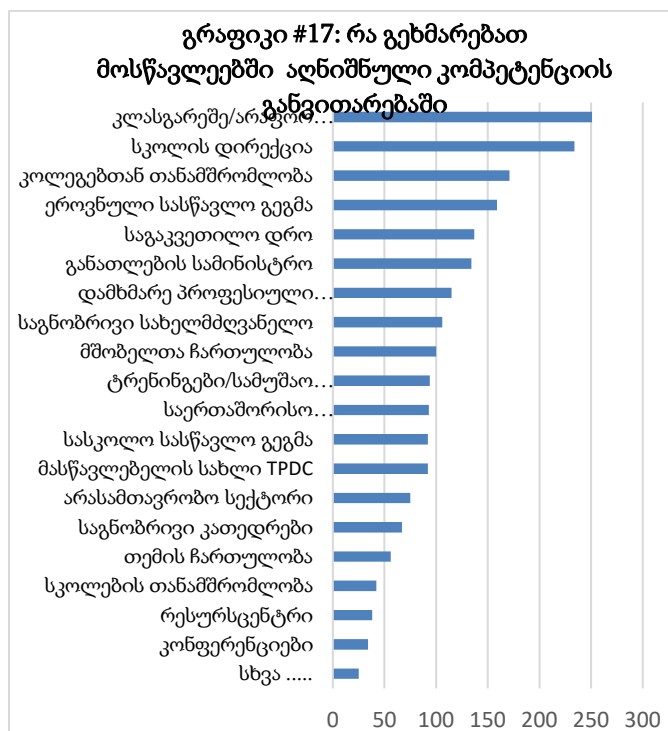
3. დემოკრატიის, სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასება.

ცხრილი #12. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	5	0%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	110	10%
2 - ხშირად ვახერხებ;	538	49%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	441	40%
სულ	1094	100%

მესამე კომპეტენციის „დემოკრატიის, სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასების“ განვითარებას რესპოდენტთა 40% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 49% და მხოლოდ 10% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #12.

გრაფიკი #17 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „დემოკრატიის, სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები, სკოლის დირექცია, კოლეგებთან თანამშრომლობა და ეროვნული სასწავლო გეგმა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება სხვა ფაქტორები, კონფერენციები და რესურსცენტრები.



გრაფიკი #18 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „დემოკრატიის, სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დროსი სიმცირე, მშობელთა ჩართულობა, სხვა ფაქტორები და თემის ჩართულობა.

გრაფიკი #19 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „დემოკრატიის, სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები და მშობელთა ჩართულობა.

4. კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობა:

ცხრილი #13. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	11	1%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	132	12%
2 - ხშირად ვახერხებ;	549	50%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	400	37%
სულ	1092	100%

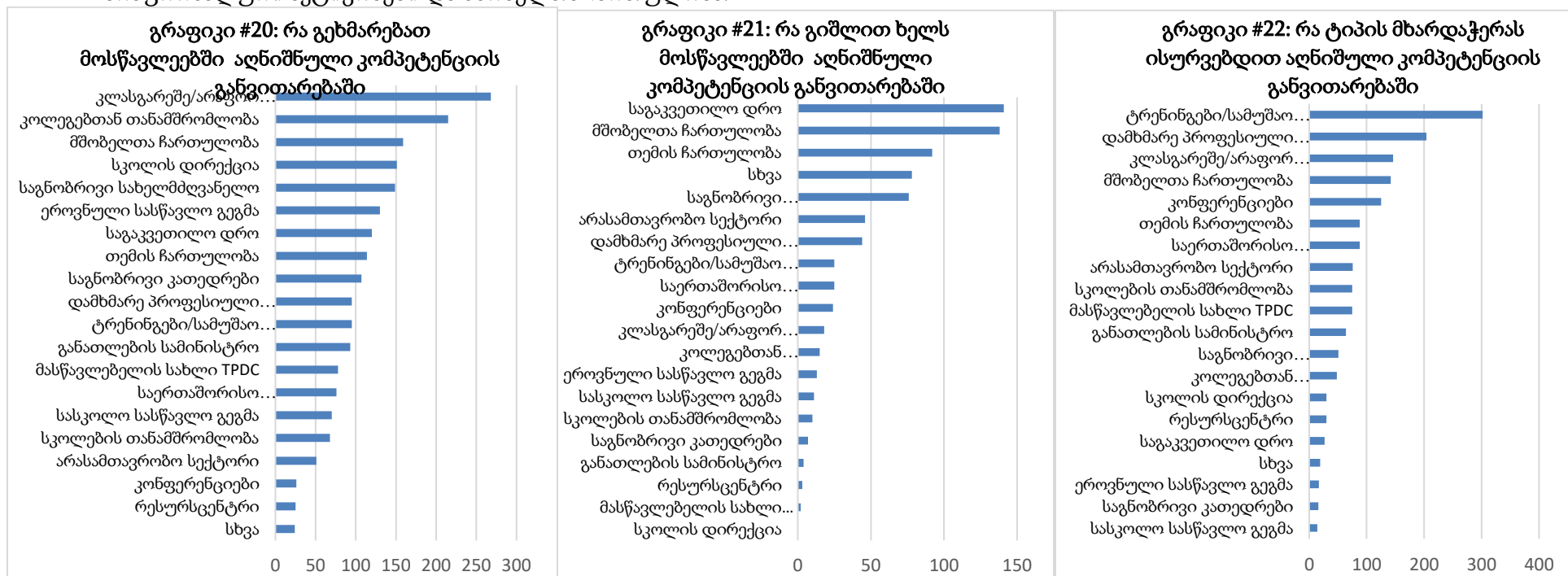
მეოთხე კომპეტენციის „კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობის“ განვითარებას რესპოდენტთა 37% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მასწავლებელთა ნახევერი 50% ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს და მხოლოდ 12% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #13.

გრაფიკი #20 წარმოადგენს იმ ხელისშემწყობ ფაქტორებს, რომელიც „კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობის“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად

ეხმარებათ: კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები, კოლეგებთან თანამშრომლობა, მშობელთა ჩართულობა და სკოლის დირექცია. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება რესურსცენტრები, კონფერენციები და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #21 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობის“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დრო, მშობელთა და თემის ჩართულობა, ასევე სხვა ფაქტორები, რომელიც დაკავშირებულია სტერეოტიპულ აზროვნებასთან და რესურსების სიმცირესთან.

გრაფიკი #22 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობის“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჩიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები და მშობელთა ჩართულობა.



5. პატივისცემა:

ცხრილი #14. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

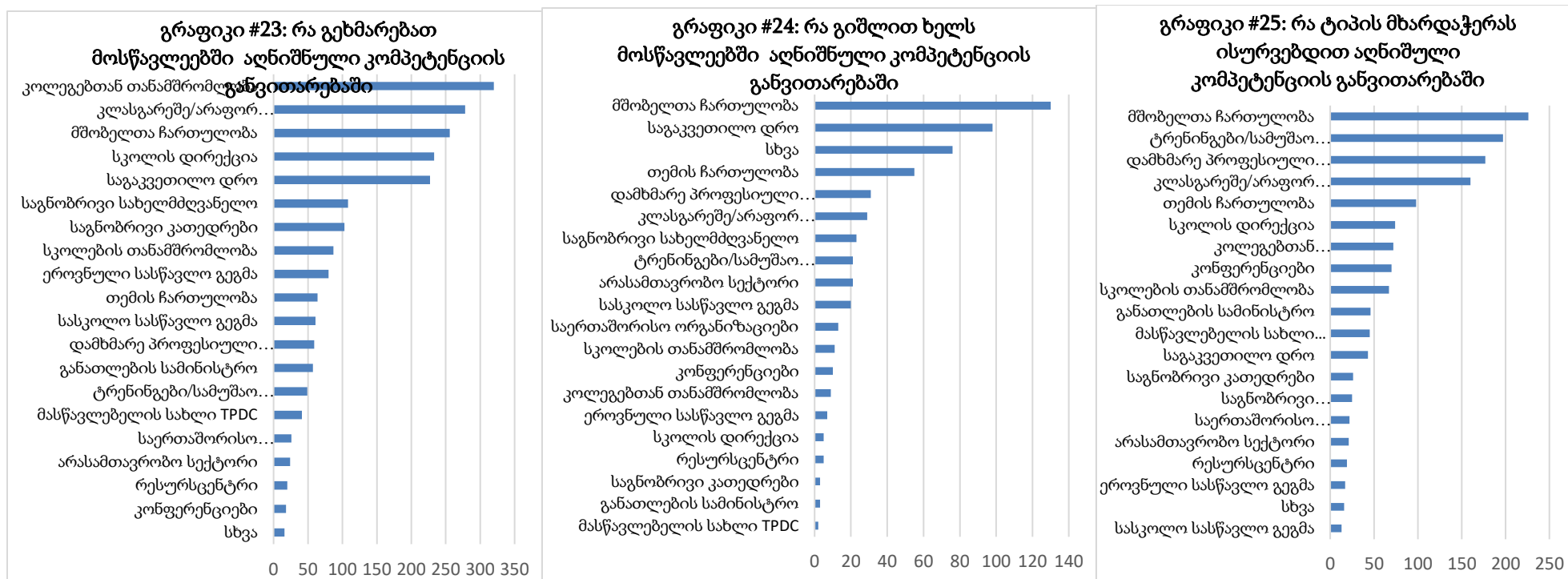
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	0	
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	14	1%
2 - ხშირად ვახერხებ;	304	28%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	776	71%
სულ	1094	100%

მეხუთე კომპეტენციის „პატივისცემის“ განვითარებას რესპოდენტთა 71% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. მათი რაოდენობა ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 28% და მხოლოდ 1% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #14.

გრაფიკი #23 წარმოადგენს იმ ხელისშემწყოფ ფაქტორებს, რომელიც „პატივისცემის“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კოლეგებთან თანამშრომლობა, კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები, მშობელთა ჩართულობა, სკოლის დირექცია და საგაკვეთილო დრო. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება რესურსცენტრების, კონფერენციის ფაქტორები.

გრაფიკი #24 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „პატივისცემის“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #25 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „პატივისცემის“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: მშობელთა ჩართულობა, ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები და კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები.



6. მოქალაქეობრივი აზროვნება:

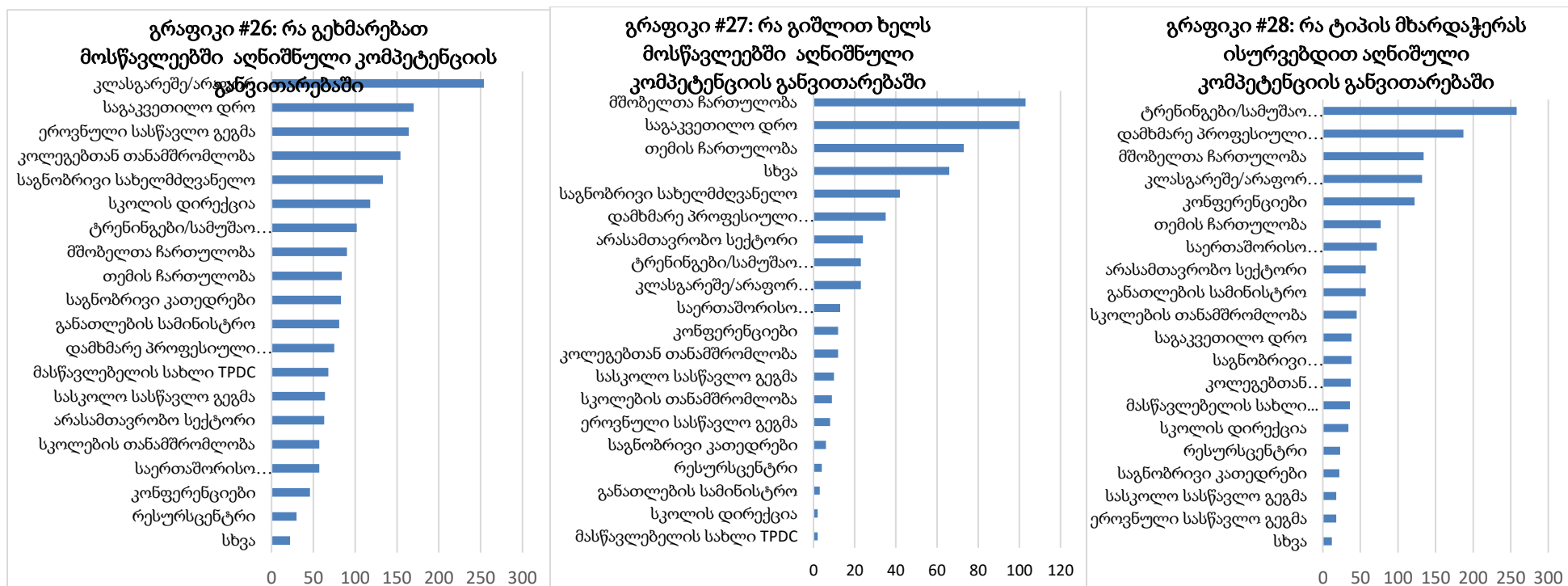
ცხრილი #15. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	1	0%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	69	6%
2 - ხშირად ვახერხებ;	531	49%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	482	45%
სულ	1083	100%

მეექვსე კომპეტენციის „მოქალაქეობრივი აზროვნების“ განვითარებას რესპოდენტთა 45% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 49% და მხოლოდ 6% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #15.

გრაფიკი #26 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „მოქალაქეობრივი აზროვნების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/ არაფორმალური აქტივობები, საგაკვეთილო დრო, ეროვნული სასწავლო გეგმა და კოლეგებთან თანამშრომლობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება კონფერენციები, რესურსცენტრები და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #27 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „მოქალაქეობრივი აზროვნების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო, თემის ჩართულობა და სხვა ფაქტორები.



გრაფიკი #28 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „მოქალაქეობრივი აზროვნების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჩიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, მშობელთა ჩართულობა და კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები.

7. პასუხისმგებლობა:

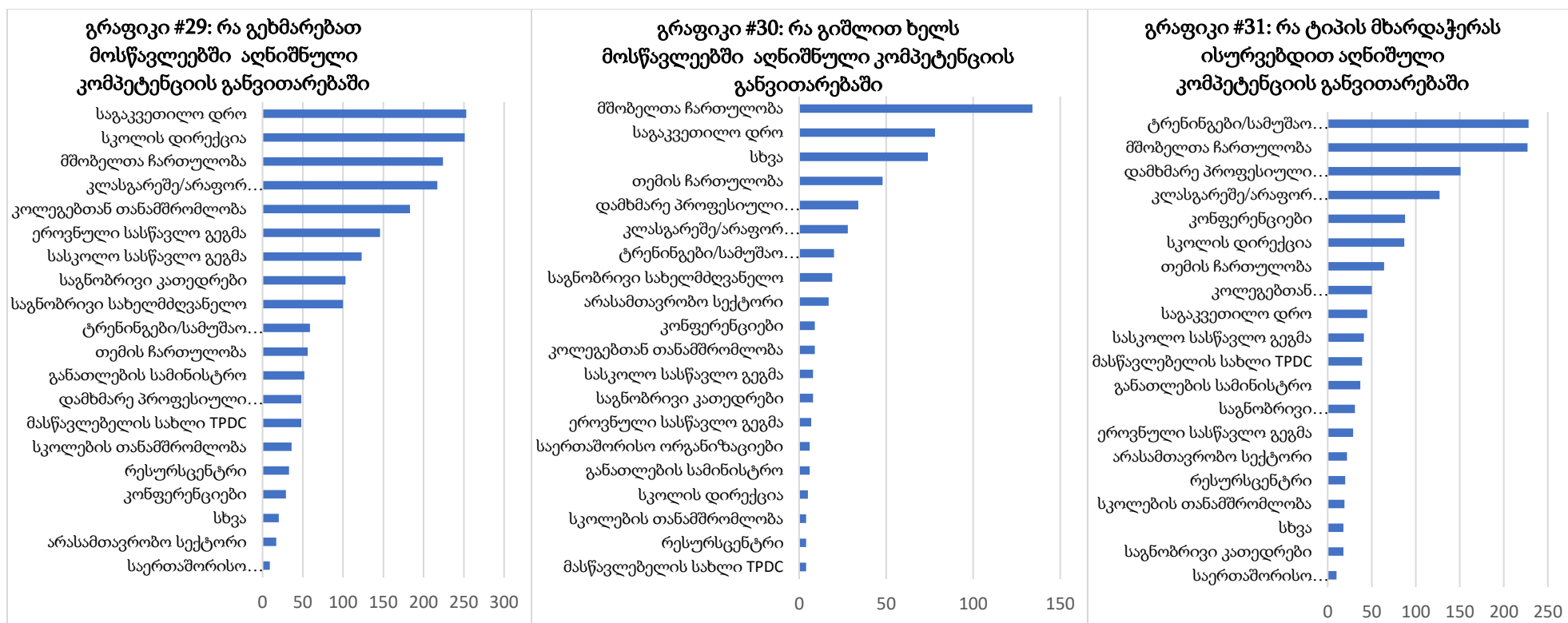
ცხრილი #16. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	0	
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	31	3%
2 - ხშირად ვახერხებ;	363	33%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	701	64%
სულ	1095	100%

მეშვიდე კომპეტენციის „პასუხისმგებლობის“ განვითარებას რესპოდენტთა 64% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობაც მნიშვნელოვანია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 33% და მხოლოდ მინიმალური 3% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #16.

გრაფიკი #29 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „პასუხისმგებლობის“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: საგაკვეთილო დრო, სკოლის დირექცია, მშობელთა ჩართულობა, კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება საერთაშორისო ორგანიზაციები, არასამთავრობო სექტორი და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #30 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „პასუხისმგებლობის“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო და სხვა.



გრაფიკი #31 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „პასუხისმგებლობის“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, მშობელთა ჩართულობა, დამხმარე პროფესიული რესურსები და კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები.

8. თავდაჯერებულობა:

ცხრილი #17. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

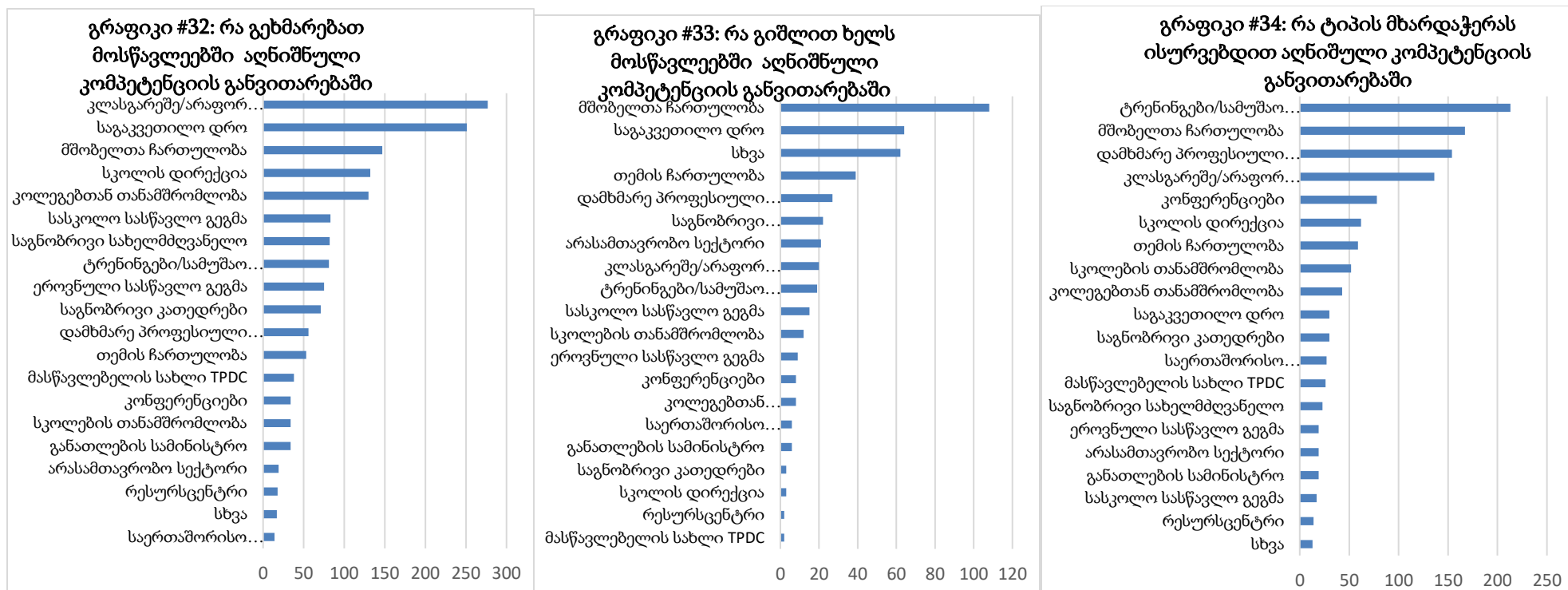
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	4	0%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	53	5%
2 - ხშირად ვახერხებ;	529	54%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	390	40%
სულ	976	100%

მერვე კომპეტენციის „თავდაჯერებულობის“ განვითარებას რესპოდენტთა 40% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 54% და მხოლოდ 5% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #17.

გრაფიკი #32 წარმოადგენს იმ ხელისშემწყოფ ფაქტორებს, რომელიც „თავდაჯერებულობის“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები, საგაკვეთილო დრო, მშობელთა ჩართულობა, სკოლის დირექცია და კოლეგებთან თანამშრომლობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება საერთაშორისო ორგანიზაციები, რესურსცენტრი და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #33 წარმოადგენს იმ ხელისშემწყოფ ფაქტორებს, რომელიც „თავდაჯერებულობის“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #34 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „თავდაჯერებულობის“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, მშობელთა ჩართულობა, დამხმარე პროფესიული რესურსები და კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები.

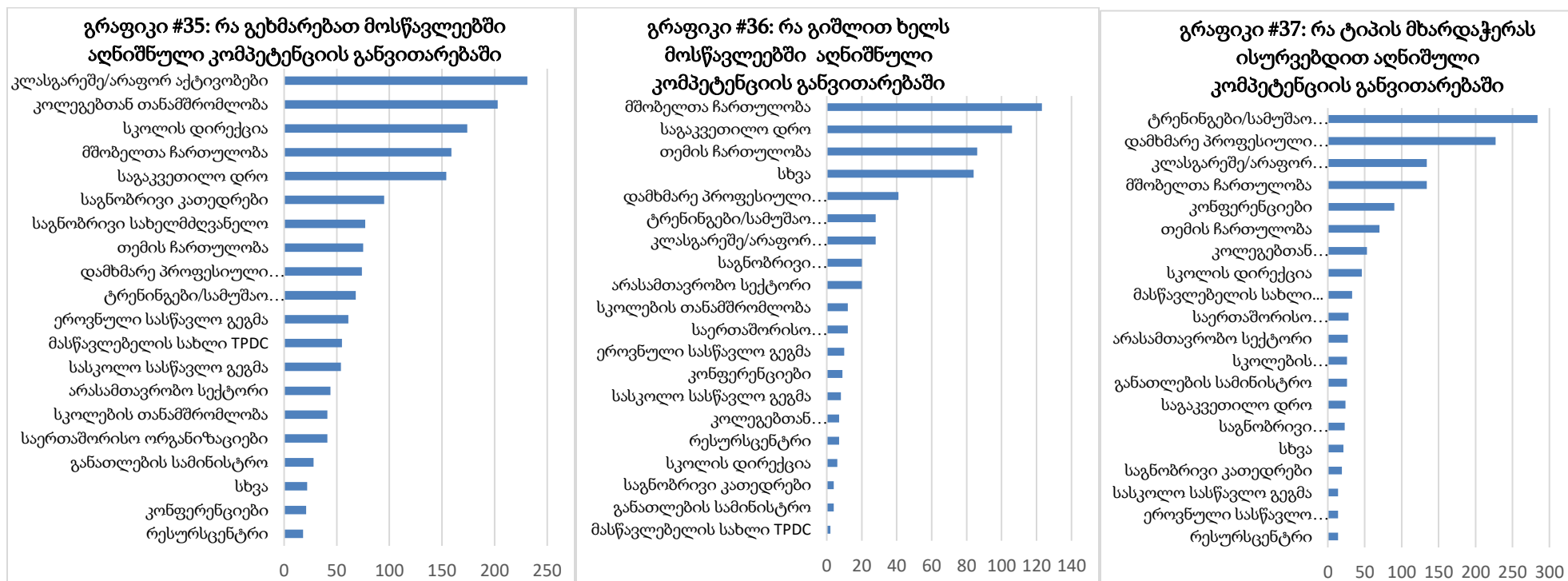


9. გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულება.

ცხრილი #18. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	20	2%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	198	18%
2 - ხშირად ვახერხებ;	612	56%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	256	24%
სულ	1086	100%

მეხტრე კომპეტენციის „გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულება“ განვითარებას რესპოდენტთა 24% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 56% და მხოლოდ 18% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #18.



გრაფიკი #35 წარმოადგენს იმ ხელისშემწყობ ფაქტორებს, რომელიც „გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, კოლეგებთან თანამშრომლობა, სკოლიდან დირექცია, მშობელთა ჩართულობა და საგაკვეთილო დრო. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება რესურსცენტრები, კონფერენციები და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #36 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო, თემის ჩართულობა და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #37 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები სამუშაო შეხვედრები და დამხმარე პროფესიული რესურსები.

10. დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევები:

ცხრილი #19. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

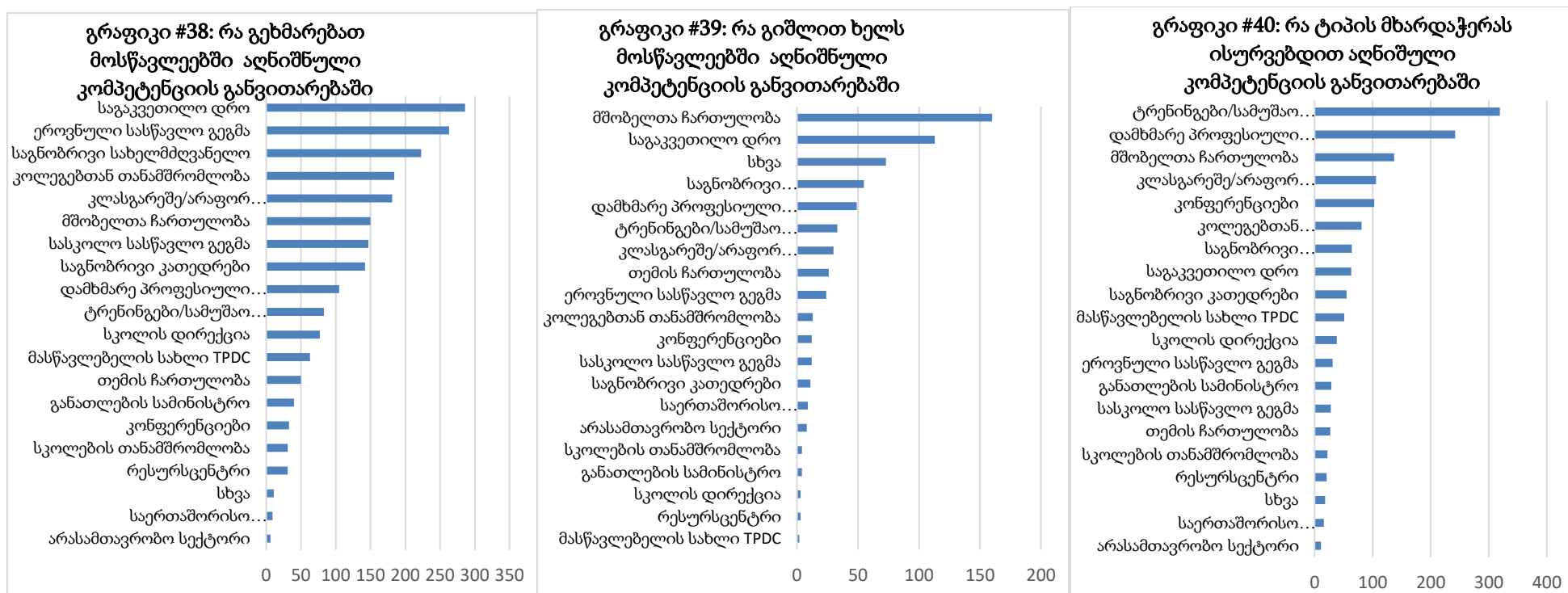
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	1	0%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	68	6%
2 - ხშირად ვახერხებ;	565	52%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	457	42%
სულ	1091	100%

მეათე კომპეტენციის „დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევების“ განვითარებას რესპოდენტთა 42% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 52% და მხოლოდ 6% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #19.

გრაფიკი #38 წარმოადგენს იმ ხელისშემწყობ ფაქტორებს, რომელიც „დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: საგაკვეთილო დრო, ეროვნული სასწავლო გეგმა, საგნობრივი სახელმძღვანელო, კოლეგებთან თანამშრომლობა და კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება არასამთავრობო სექტორი, საერთაშორისო ორგანიზაციები და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #39 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #40 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები და მშობელთა ჩართულობა.



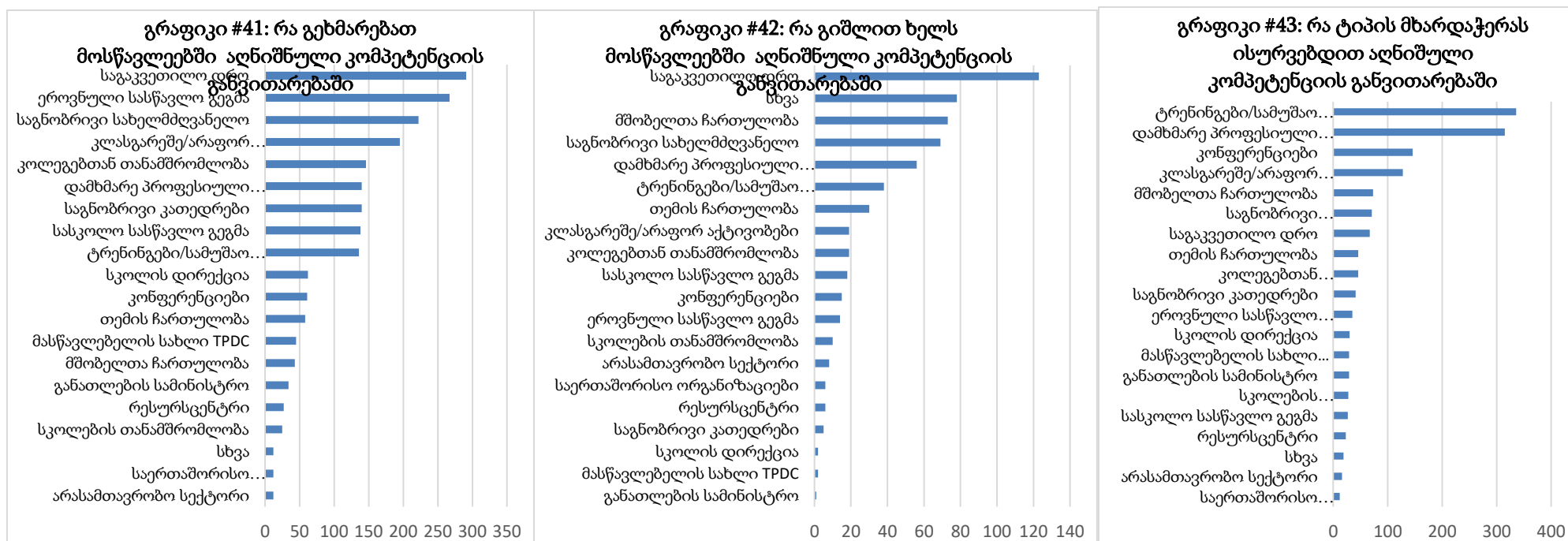
11. ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევები:

ცხრილი #20. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	7	1%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	66	6%

2 - ხშირად ვახერხებ;	573	52%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	446	41%
სულ	1092	100%

მეთერთმეტე კომპეტენციის „ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევების“ განვითარებას რესპოდენტთა 41% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 52% და მხოლოდ 6% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #20.



გრაფიკი #41 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: საგაკვეთილო დრო, ეროვნული სასწავლო გეგმა, საგნობრივი სახელმძღვანელო და კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება არასამთავრობო სექტორი, საერთაშორისო ორგანიზაციები და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #42 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დრო, მშობელთა ჩართულობა და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #43 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, კონფერენციები და კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები.

12. მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევები:

ცხრილი #21. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

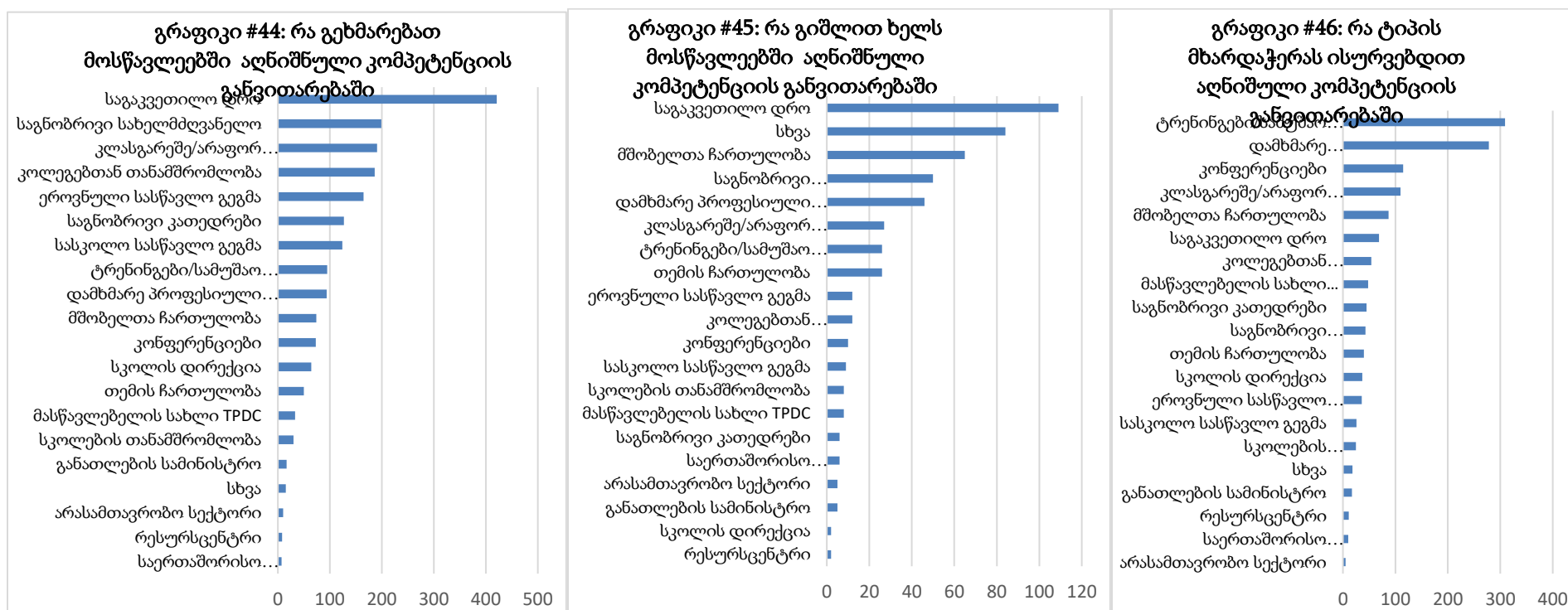
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;		
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	44	4%
2 - ხშირად ვახერხებ;	487	45%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	561	51%
სულ	1092	100%

მეთორმეტე კომპეტენციის „მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევები“ განვითარებას რესპოდენტთა 51% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობაც მნიშვნელოვანია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 45% და მხოლოდ 4% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #21.

გრაფიკი #44 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: საგაკვეთილო დრო, საგნობრივი სახელმძღვანელოები, კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები, კოლეგებთან თანამშრომლობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება საერთაშორისო ორგანიზაციები, რესურსცენტრები და არასამთავრობო სექტორი.

გრაფიკი #45 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევები“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დრო, მშობელთა ჩართულობა და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #46 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევები“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგი/სამუშაო შეხვედრები და დამხმარე პროფესიული რესურსები.



13. ემპათია:

ცხრილი #22. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

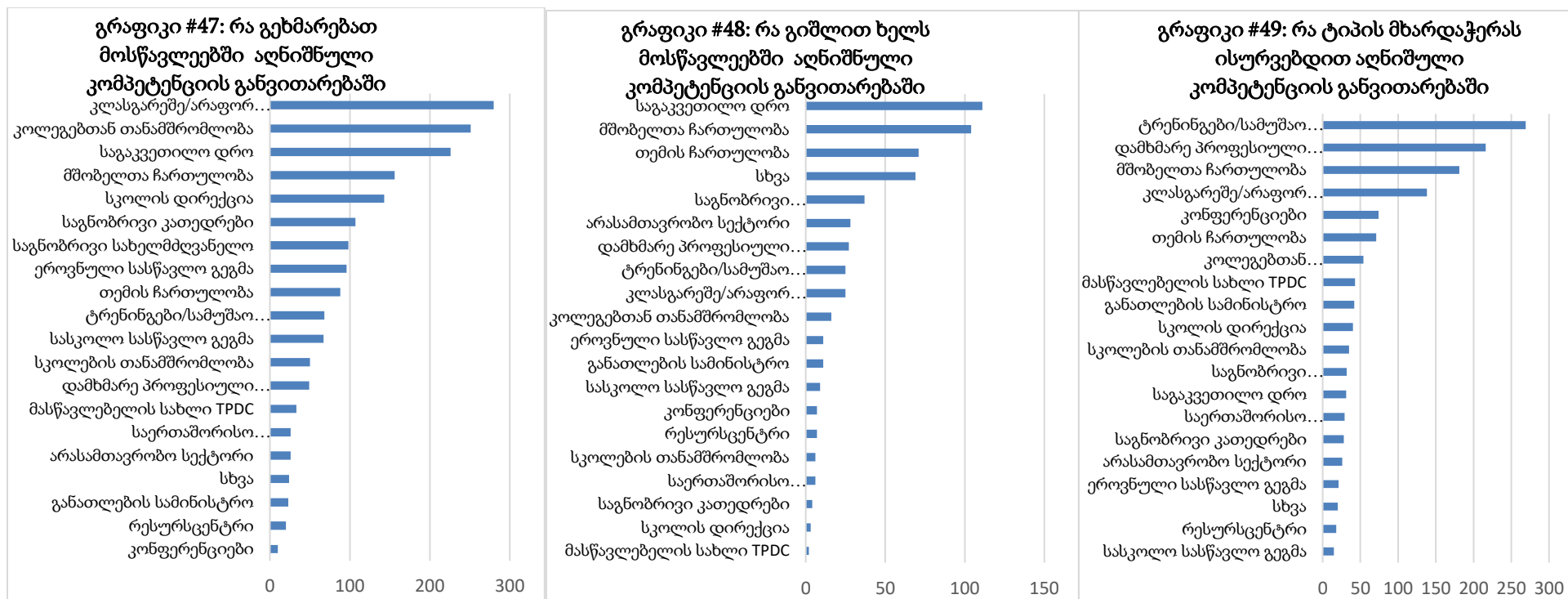
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	10	1%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	92	8%
2 - ხშირად ვახერხებ;	543	50%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	438	40%
სულ	1083	100%

მეცამეტე კომპეტენციის „ემპათიის“ განვითარებას რესპოდენტთა 40% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 50% და მხოლოდ 8% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #22.

გრაფიკი #47 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „ემპათიის“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, კოლეგებთან თანამშრომლობა, საგაკვეთილო დრო და მშობელთა ჩართულობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება კონფერენციები და რესურსცენტრი.

გრაფიკი #48 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „ემპათიის“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დროის სიმცირე, მშობელთა და თემის ჩართულობა და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #49 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „ადამიანის ღირსების და უფლებების დაფასების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგი/სამუშაო შეხვედრები, დამხმრე პროფესიული რესურსები, მშობელთა ჩართულობა და კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები.



14. მოქნილობა და შეგუების უნარი:

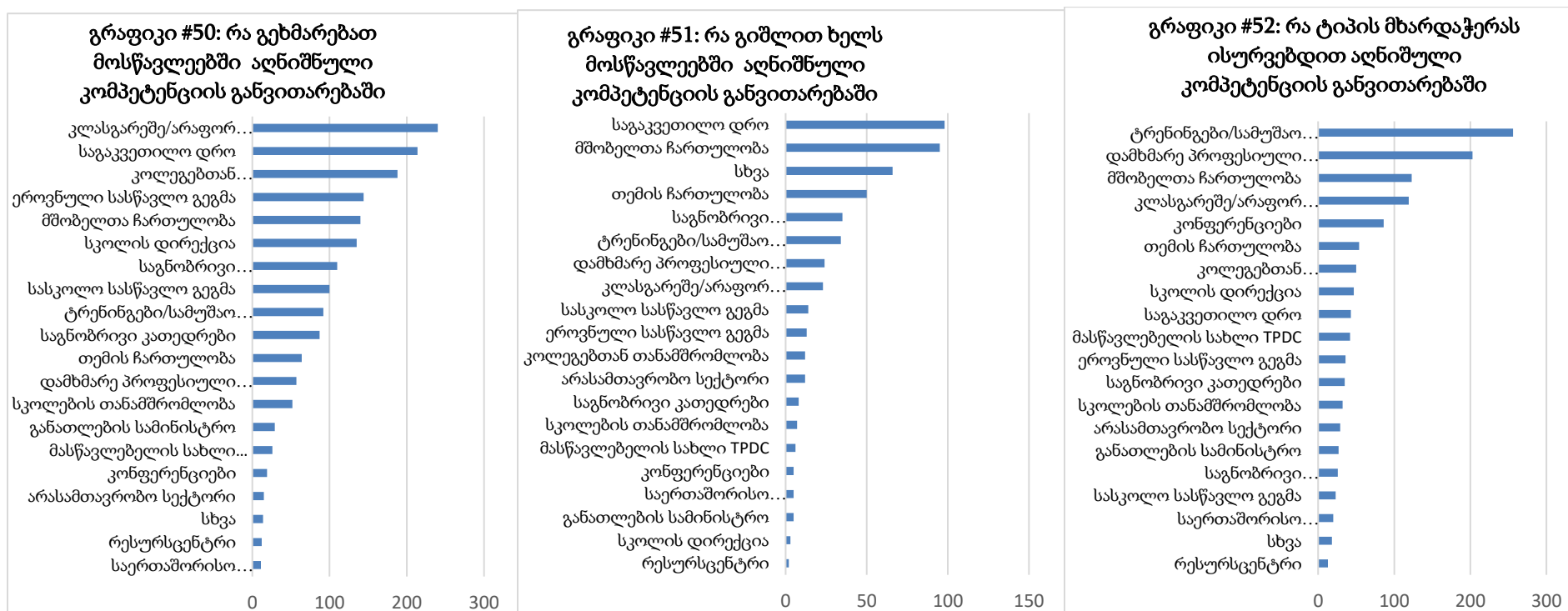
ცხრილი #23. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	9	1%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	128	12%
2 - ხშირად ვახერხებ;	704	65%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	246	23%
სულ	1087	100%

მეთოთხმეტე კომპეტენციის „მოქნილობის და შეგუების უნარის“ განვითარებას რესპოდენტთა 23% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 65% და მხოლოდ 10% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #23.

გრაფიკი #50 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „მოქნილობის და შეგუების უნარის“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, საგაკვეთილო დრო და კოლეგებთან თანამშრომლობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება საერთაშორისო ორგანიზაციები და რესურსცენტრები.

გრაფიკი #51 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „მოქნილობის და შეგუების უნარის“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დრო, მშობელთა ჩართულობა და სხვა ფაქტორები.



გრაფიკი #52 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „მოქნილობის და შეგუების უნარის“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები და მშობელთა ჩართულობა.

15. ენობრივი, კომუნიკაციური და მრავალენობრივი უნარები:

ცხრილი #24. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

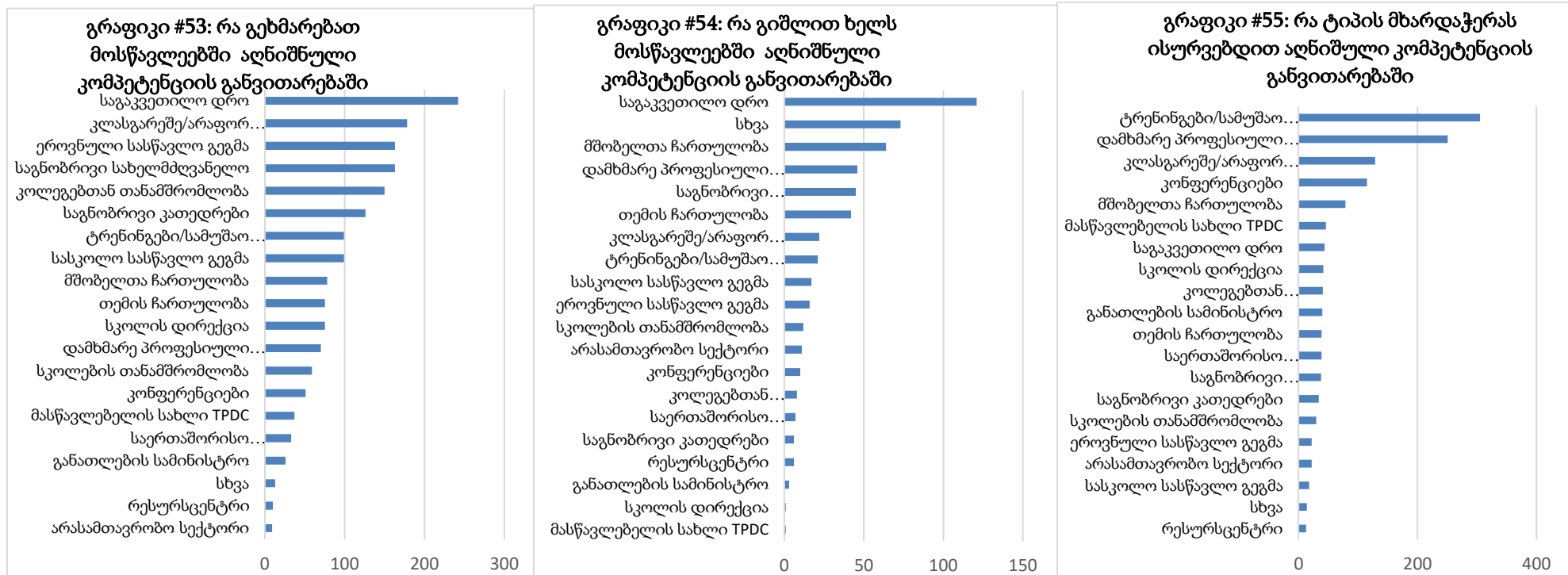
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	24	2%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	151	14%
2 - ხშირად ვახერხებ;	550	51%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	356	33%
სულ	1081	100%

მეთხოუმეტე კომპეტენციის „ენობრივი კომუნიკაციური და მრავალენოვანი უნარების“ განვითარებას რესპოდენტთა 33% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 51% და მხოლოდ 14% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #24.

გრაფიკი #53 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „ენობრივი კომუნიკაციური და მრავალენოვანი უნარების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: საგაკვეთილო დრო, კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, ეროვნული სასწავლო გეგმა, საგნობრივი კათედრები. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება არასამთავრობო სექტორი და რესურსცენტრი.

გრაფიკი #54 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „ენობრივი კომუნიკაციური და მრავალენოვანი უნარების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დრო, მშობელთა ჩართულობა და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #55 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „ენობრივი კომუნიკაციური და მრავალენოვანი უნარების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები.



16. თანამშრომლობის უნარ-ჩვევები;

ცხრილი #25. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;		
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	24	2%
2 - ხშირად ვახერხებ;	433	40%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი აწილია	632	58%

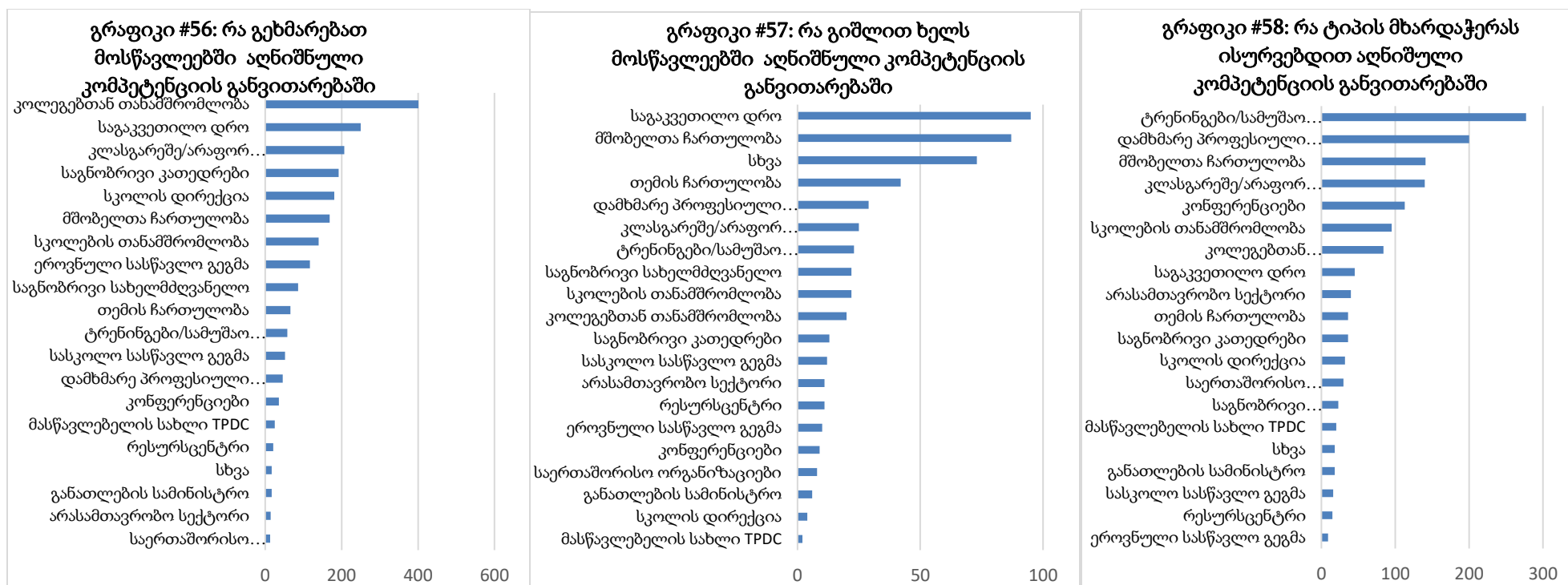
სულ	1089	100%
-----	------	------

მეთექვსმეტე კომპეტენციის „თანამშრომლობის უნარ-ჩვევების“ განვითარებას რესპოდენტთა 58% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობაც მნიშვნელოვანია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 40% და მხოლოდ 2% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #25.

გრაფიკი #56 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „თანამშრომლობის უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კოლეგებთან თანამშრომლობა, საგაკვეთილო დრო, კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება საერთაშორისო ორგანიზაციები და არასამთავრობო სექტორი.

გრაფიკი #57 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „თანამშრომლობის უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დრო, მშობელთა ცართულობა და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #58 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „თანამშრომლობის უნარ-ჩვევების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები,დამხმარე პროფესიული რესურსები, მშობელთა ჩართულობა და კლასგარეშე არაფორმალური შეხვედრები.

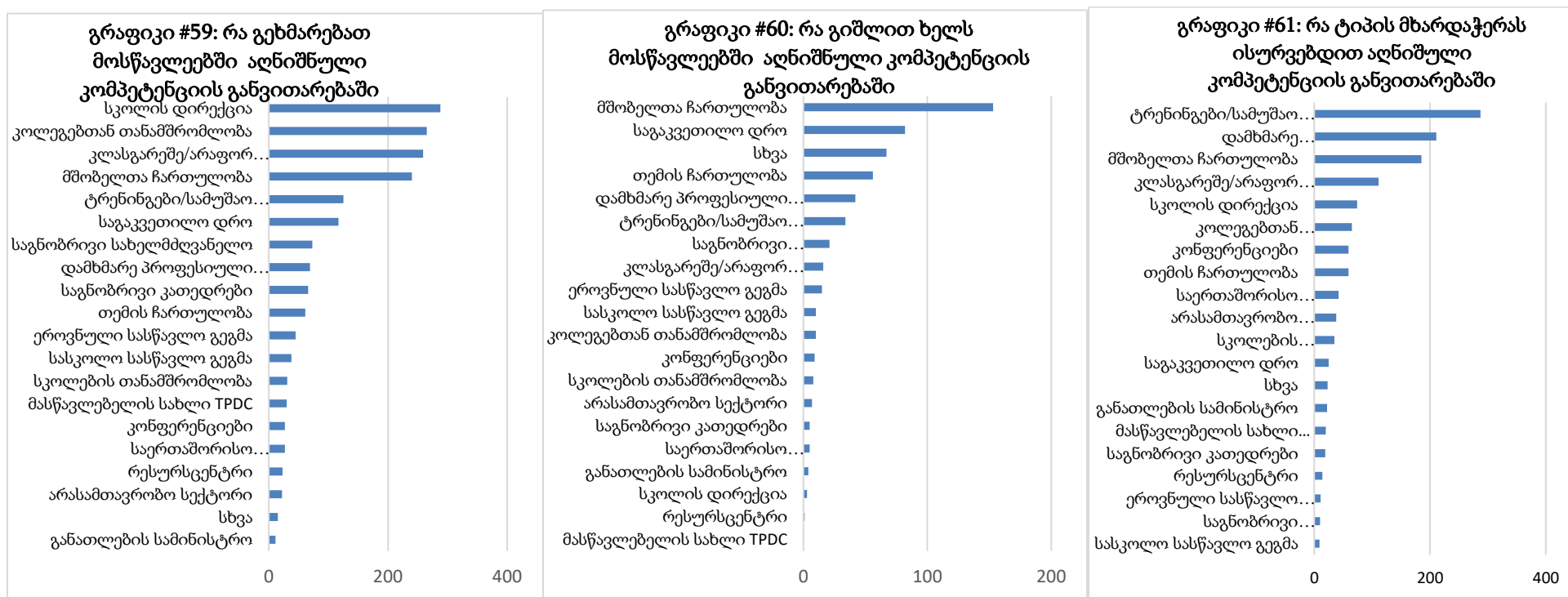


17. კონფლიქტების მოგვარების უნარ-ჩვევები.

ცხრილი #26. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	5	0%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	85	8%
2 - ხშირად ვახერხებ;	546	51%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	435	41%
სულ	1071	100%

მეჩვიდმეტე კომპეტენციის „კონფლიქტების მოგვარების უნარ-ჩვევების“ განვითარებას რესპოდენტთა 41% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 51% და მხოლოდ 8% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #26.



გრაფიკი #59 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „კონფლიქტების მოგვარების უნარ-ჩვევები“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: სკოლის დირექცია, კოლეგებთან თანამშრომლობა, კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები დამშობელთა ჩართულობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება განათლების სამინისტრო, არასამთავრობო სექტორი და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #60 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „კონფლიქტების მოგვარების უნარ-ჩვევები“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #61 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „კონფლიქტების მოგვარების უნარ-ჩვევები“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, მშობელთა ჩართულობა და კლასგარეშე არაფორმალური შეხვედრები.

18. საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრება:

ცხრილი #27. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

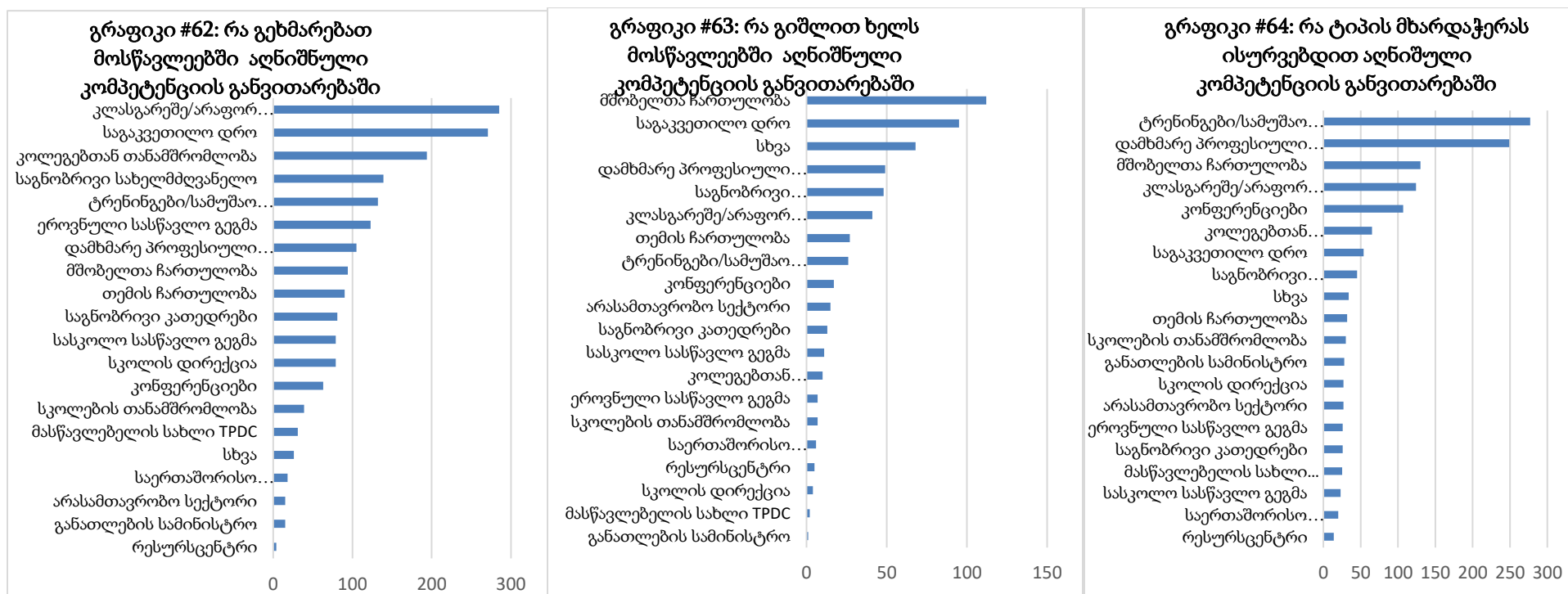
	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	3	0%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	97	9%
2 - ხშირად ვახერხებ;	589	54%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	397	36%
სულ	1086	100%

მეთვრამეტე კომპეტენციის „საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებას რესპოდენტთა 36% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 54% და მხოლოდ 9% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #10.

გრაფიკი #62 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრება“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, საგაკვეთილო დრო და კოლეგებთან თანამშრომლობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება რესურსცენტრი, განათლების სამინისტრო და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #63 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრება“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: მშობელთა ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო და სხვა ფაქტორები.

გრაფიკი #64 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრება“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჩიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, მშობელთა ჩართულობა და კლასგარეშე არაფორმალური შეხვედრები.



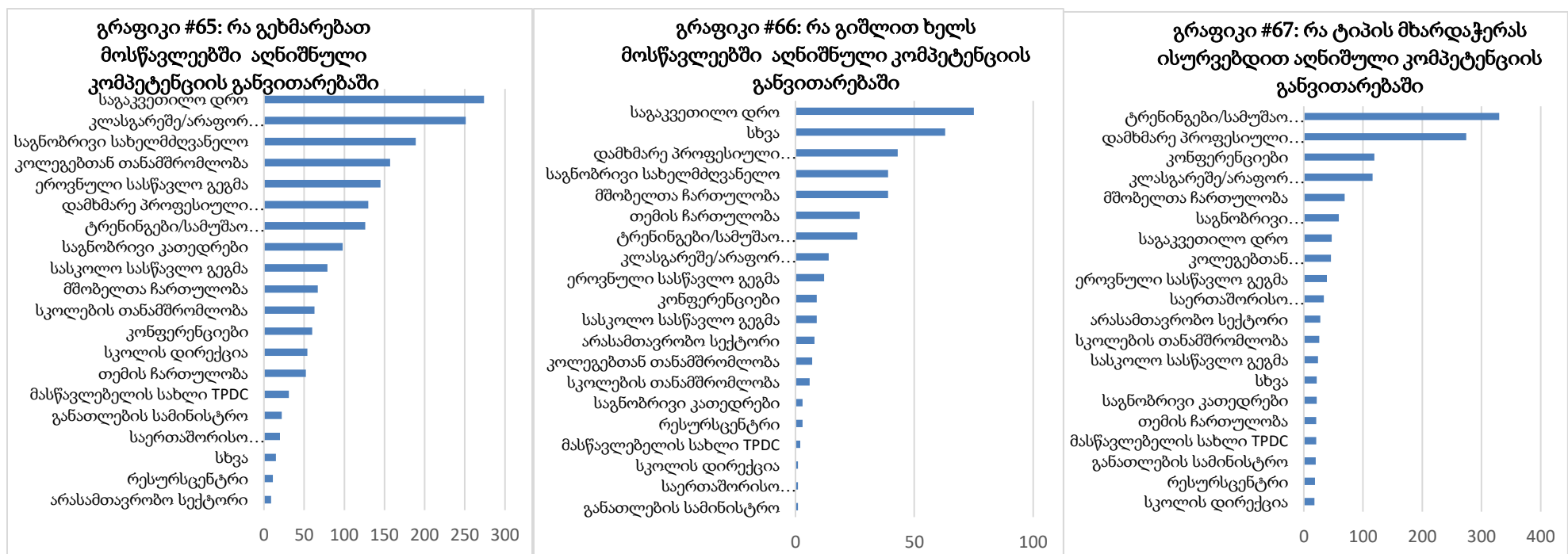
19. ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება:

ცხრილი #28. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ახერხებ;	10	1%
1 - ძალიან იშვიათად ახერხებ;	133	12%

2 - ხშირად ვახერხებ;	598	55%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	344	32%
სულ	1085	100%

მეცხრამეტე კომპეტენციის „ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნების და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებას რესპოდენტთა 32% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 55% და მხოლოდ 12% ძალიან იშვიათად ახერხებს ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #28.



გრაფიკი #65 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნების და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: საგაკვეთილო დრო, კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, საგანობრივი სახელმძღვანელო და კოლეგებთან თანამშრომლობა. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება არასამთავრობო სექტორი და რესურსცენტრი.

გრაფიკი #66 წარმოადგენს იმ ხელისშემშლელ ფაქტორებს, რომელიც „ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნების და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დრო, სხვა, დამხმარე პროფესიული რესურსები და საგნობრივი სახელმძღვანელო.

გრაფიკი #67 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, კონფერენციები და კლასგარეშე არაფორმალური აქტივობები.

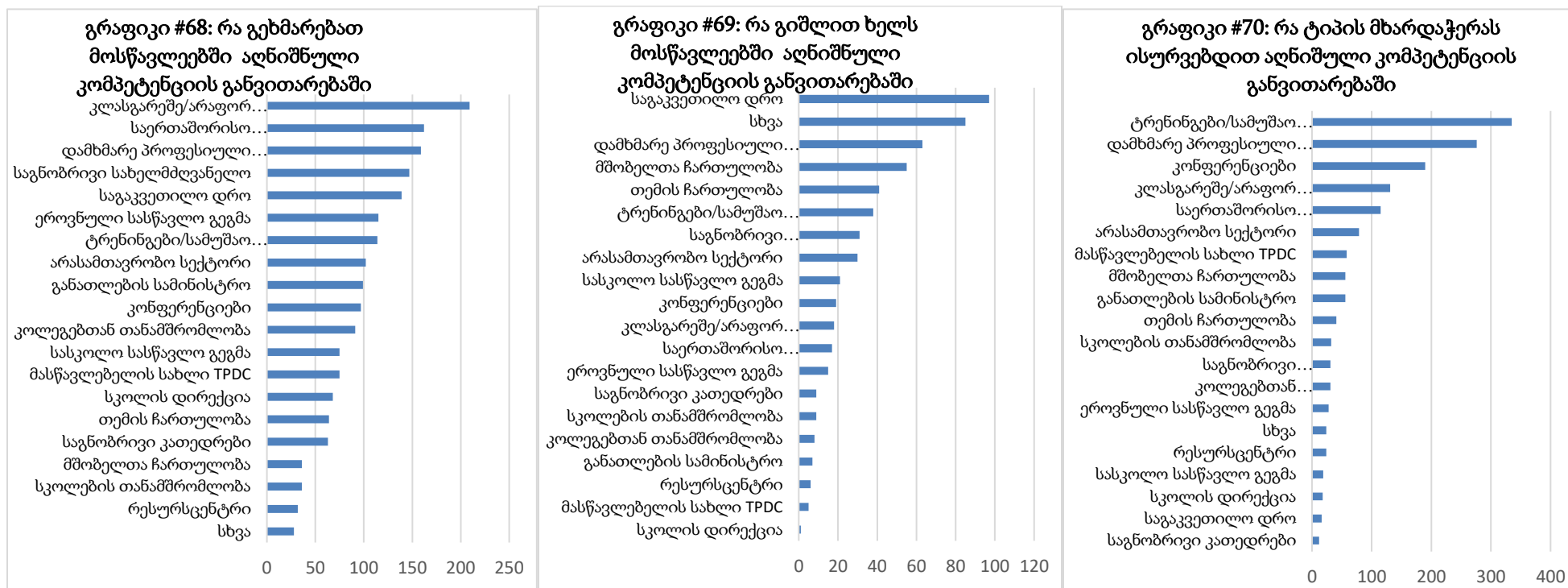
20. მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება.

ცხრილი #29. რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას

	რესპოდენტთა განაწილება	%
0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ;	18	2%
1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ;	223	21%
2 - ხშირად ვახერხებ;	601	55%
3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია	244	22%
სულ	1086	100%

მეოცე კომპეტენციის „მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნების და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებას რესპოდენტთა 22% ყოველდღიურ სასწავლო პროცესში იყენებს და იგი განუყოფელი ნაწილია. თუმცა მათი რაოდენობა უფრო მეტია ვინც ამ კომპეტენციას ხშირად იყენებს 55% და ვინც ძალიან იშვიათად ახერხებს 21% ამ კომპეტენციაზე მუშაობას, იხ. ცხრილი #29.

გრაფიკი #68 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნების და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებაში ეხმარებათ მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ეხმარებათ: კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები, საერთაშორისო ორგანიზაციები და დამხმარე პროფესიული რესურსები. ყველაზე ნაკლებად კი სახელდება სხვა ფაქტორები და რესურსცენტრები.



გრაფიკი #69 წარმოადგენს იმ ხელისშემწეობ ფაქტორებს, რომელიც „მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნების და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებაში ხელს უშლის მასწავლებლებს. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ხელს უშლის: საგაკვეთილო დროის სიმცირე, სხვა, დამხმარე პროფესიული რესურსები და მშობელთა ჩართულობა.

გრაფიკი #70 წარმოადგენს იმ მხარდამჭერ ფაქტორებს, რომელიც „მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნების და კრიტიკული გააზრების“ განვითარებაში მასწავლებლები ისურვებდნენ როგორც მხარდამჭერი. ამ კომპეტენციის განვითარებაში მასწავლებლებს ყველაზე მეტად ესაჭიროებათ: ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, კონფერენციები და კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები.

ძირითადი დასკვნები

დემოკრატიული კულტურის კვლევის შედეგებიდან გამომდინარე შეგვიძლია ვიმსჯელოთ, რომ პროცესი დადებითად მიმდინარეობს და იმედის მომცემია. ამის საფუძველს გვაძლევს, საქართველოს მასშტაბით 103 სკოლის 1103 მასწავლებლის და დირექტორის გამოკითხვის შედეგები. კვლევის კონკრეტული ამოცანების შესაბამისად შეგვიძლია განვიხილოთ დასკვნები რომელიც მონაცემთა ანალიზის საფუძველზე ჩამოყალიბდა:

მასწავლებელთა შორის დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ ცნობადობის დადგენა:

- ✓ გამოკითხულ რესპოდენტთა ნახევარზე ოდნავ მეტი არ იცნობს დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს.
- ✓ ზოგად მონაცემზე გაცილებით მაღალია ცნობადობა სამცხე-ჯავახეთში, სამეგრელო ზემო სვანეთში, შიდა ქართლში, მცხეთა-მთიანეთში და თბილისში. დაბალია ცნობადობა გურიაში, კახეთში, რაჭა ლეჩხუმში და ქვემო სვანეთში, იმერეთში, აჭარაში და ქვემო ქართლში.

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ ინფორმირებულობის შესახებ წყაროების და ფორმების გამოვლენა:

- ✓ ძირითად ინფორმაციის წყაროს დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ წარმოადგენს სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი და სკოლის დირექტორები.
- ✓ განსაკუთრების დაბალია ინფორმაციის მიწოდება რესურსცენტრებიდან.
- ✓ ჩამონათვალის გარდა ინფორმაციის წყაროდ პედაგოგების ნაწილი მიიჩნევს სოციალურ მედიას.
- ✓ ინფორმაციის მიღების ფორმად ხშირ შემთხვევებში სახელდება ტრენინგები და სამუშაო შეხვედრები, ასევე ერთნაირი სიხშირით სახელდება გზამკვლევები, სახელმძღვანელოები და ელექტრონულ რესურსები.

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის პროცესში ცნობადობის და ინფორმირებულობის შეფასება პოზიციების (დირექტორი/მასწავლებელი), საფეხურების (დაწყებითი/საბაზო/საშუალო) და საგნობრივი ჯგუფების ჭრილებში.

- ✓ დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს ცნობადობა შედარებით მაღალია დირექტორებში, საშუალო საფეხურის მასწავლებლებში და საგნობრივი ჭრილის მიხედვით მათემატიკის, საზოგადოებრივი მეცნიერებების და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების მასწავლებლებს შორის. გაცილებით ნაკლებია ცნობადობა დაწყებით და საბაზო საფეხურებზე, ასევე ქართულის და უცხო ენების მასწავლებლებს შორის.
- ✓ მთავარ საინფორმაციო წყაროდ დირექტორები ასახელებენ სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულ ცენტრს და სამინისტროს, ხოლო მასწავლებლები ასახელებენ სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულ ცენტრს და სკოლის დირექტორებს. რესურსცენტრებიდან ინფორმაციას დირექტორები უფრო ღებულობენ ვიდრე მასწავლებლები.
- ✓ საფეხურებრივ ჭრილში მთავარ საინფორმაციო წყაროდ დაწყებით, საბაზო და საშუალო საფეხურის მასწავლებლებს შორის სახელდება სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნულ ცენტრი და სკოლის დირექტორი. საინფორმაციო წყაროს არჩევაში განსხვავება საფეხურებს შორის არ შეიმჩნევა.
- ✓ საგნობრივი ჯგუფების მიხედვით საინფორმაციო წყაროებს შორის პრიორიტეტად სახელდება მასწავლებლის სახლი და სხვა საინფორმაციო წყაროები, შემდეგ სკოლის დირექტორი, კოლეგა, სამინისტრო და რესურსცენტრი. ესთეტიკური და საზოგადოებრივი მეცნიერებების საგნობრივი ჯგუფები მეორე პრიორიტეტულ საინფორმაციო წყაროდ ასახელებენ სხვა საინფორმაციო წყაროებს, მათემატიკის, ქართულის, უცხო ენების და საბუნებისმეტყველო მეცნიერებების საგნობრივი ჯგუფების მასწავლებლები კი სკოლის დირექტორს ასახელებენ. მესამე პრიორიტეტულ წყაროდ სახელდება კოლეგა მათემატიკის და ესთეტიკური მეცნიერების საგნობრივ ჯგუფებში. ხოლო სამინისტრო სახელდება მეოთხე პრიორიტეტულ წყაროდ საზოგადოებრივი მეცნიერებების და ქართულის საგნობრივ ჯგუფებში.
- ✓ ინფორმაციის მიღების ფორმად დირექტორებიც და მასწავლებლებიც პრიორიტეტს ანიჭებენ ტრენინგებს და სამუშაო შეხვედრებს. ელექტრონულ რესურს დირექტორიც და მასწავლებელიც ერთნაირი რაოდენობით ირჩევენ. გზამკვლევის მასწავლებლებისგან განსხვავებით ოდნავ მეტი რაოდენობით დირექტორები ირჩევენ. ხოლო რაც შეეხება მეოთხე ფორმას მასწავლებლები ასახელებენ პრაზენტაციას, დირექტორები კი სხვა ფორმას.
- ✓ დაწყებითი, საბაზო და საშუალო საფეხურის მასწავლებლები პრიორიტეტს ანიჭებენ ტრენინგებს და სამუშაო შეხვედრებს. ელექტრონულ რესურსებს და გზამკვლევისავე ერთნაირი სიხშირით ასახელებენ დაწყებითი, საბაზო და საშუალო საფეხურის მასწავლებლები. განსხვავება სწავლების საფეხურების ჭრილში კომპეტენციების შესახებ ინფორმაციის მიღების ფორმებზე ნაკლებად შეიმჩნევა.
- ✓ საგნობრივი ჯგუფების ჭრილში ინფორმაციის მიღების ფორმებს შორის პრიორიტეტად სახელდება ტრენინგები და სამუშაო შეხვედრები. ყველაზე ხშირად ესთეტიკური მეცნიერების ჯგუფის მასწავლებლები ირჩევენ ტრენინგებს. გზამკვლევი და ელექტრონული რესურსიც თითქმის ერთნაირი სიხშირით სახელდება. განსხვავება არის ის რომ მეორე

პრიორიტეტად მათემატიკის, საზოგადოებრივი მეცნიერების, უცხო ენების ჯგუფის მასწავლებლები ირჩევენ ელექტრონულ რესურსს, ესთეტიკური მეცნიერებების, საბუნებისმეტყველო და ქართულის ჯგუფის მასწავლებლები კი ირჩევენ გზამკვლევს/სახელმძღვანელოს.

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის ინტენსიობის დადგენა:

- ✓ დემოკრატიული კულტურის სარეკომენდაციო ჩარჩოს 20 კომპეტენციიდან ხუთი კომპეტენციას (1, 5, 7, 12, 16) რესპოდენტთა ნახევარზე მეტი ასახელებს როგორც ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილი. ცამეტი კომპეტენციის (2, 4, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 20) გამოყენებას მოსწავლეებში ასევე ნახევარზე მეტი რესპოდენტები ხშირად ახერხებს. ყურადსაღებია ორი კომპეტენცია (9 და 20) როლის გამოყენებასაც მასწავლებელთა მნიშვნელოვანი ნაწილი ძალიან იშვიათად ახერხებს.

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის პროცესში ხელშემწყობი და ხელშემშლელი ფაქტორების დადგენა:

- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარების მუშაობის პროცესში ხელისშემწყობი ფაქტორებიდან ყველაზე ხშირად სახელდება კლასგარეშე /არაფორმალური აქტივობები, საგაკვეთილო დრო, კოლეგებთან თანამშრომლობა და სკოლის დირექცია. ყველაზე იშვიათად კი სახელდება სხვა ფაქტორები, რესურსცენტრები, არასამთავრობო სექტორი და საერთაშორისო ორგანიზაციები.
- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარების მუშაობის პროცესში ხელისშემშლელ ფაქტორებიდან ყველაზე ხშირად სახელდება საგაკვეთილო დრო, მშობელთა ჩართულობა, სხვა ფაქტორები და თემის ჩართულობა. ყველაზე იშვიათად კი სახელდება სკოლის დირექცია, სსიპ მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი, განათლების, მეცნიერების, კულტურის და სპორტის სამინისტრო და რესურსცენტრები.

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარებაზე მუშაობის პროცესში სასურველი დამხმარე ფაქტორების დასახელება:

- ✓ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების განვითარების მუშაობის პროცესში სასურველ დამხმარე ფაქტორად ყველაზე ხშირად სახელდება ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები, დამხმარე პროფესიული რესურსები, მშობელთა ჩართულობა, კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები. ყველაზე იშვიათად კი სახელდება რესურსცენტრები, სხვა ფაქტორები, სასკოლო სასწავლო გეგმა და ეროვნული სასწავლო გეგმა.

რეკომენდაციები:

- რეკომენდირებულია მეტი მუშაობა მასწავლებლებთან დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოზე ცნობადობის ასამარლებლად, ცნობადობის 50%-იანი ზღვარის გადასალახათ.
- საჭიროა ინფორმაციის მიწოდება ისეთი რეგიონების სკოლებში სადაც ცნობადობა დაბალია.
- სასურველია მეტი მუშაობა რესურსცენტრებთან რომ მათი დემოკრატიული კომპეტენციების შესახებ მიაწოდონ ინფორმაცია მასწავლებლებს.
- კომპეტენციების შესახებ ძირითადი ინფორმაციის მიღების ფორმად აღიარებულია ტრენინგები და სამუშაო შეხვედრები, თუმცა საჭიროა მეტი არჩევანი ქონდეთ პრეზენტაციების და აქტივობების სახით.
- ცნობადობის და ინფორმირებულობის გაზრდის მიზნით მეტი მუშაობაა საჭირო სასკოლო საზოგადოებაში, სწავლების სხვადასხვა საფეხურზე და საგნობრივ ჯგუფებში.
- რაც შეიძლება მეტი დემოკრატიული კულტურის კომპეტენცია უნდა გახდეს ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილი.
- რადგან ზოგიერთი ფაქტორი არის კომპეტენციების განვითარების როგორც ხელისშემწყობი ისე ხელისშემშლელი ფაქტორი (მშობელთა და თემის ჩართულობა, საგაკვეთილო დრო) საჭიროა ამ ფაქტორებზე მიზნობრივი მუშაობა.
- რადგან მასწავლებლები ითხოვენ ტრენინგებს, დამხმარე რესურსებს, მშობელთა ჩართულობას საჭიროა ამ მიმართულებით სწორი აქცენტების გააკეთება და ხელმისაწვდომობის გაზრდა.
- აუცილებელია არასამთავრობო სექტორის და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან აქტიური მუშაობა და თანამშრომლობა სასკოლო საზოგადოებასთან.

დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების კვლევა სკოლაში

კითხვარი მომზადებულია მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრის მიერ და მიზნად ისახავს დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების მიმართულებით სიტუაციის შეფასებას სკოლაში.

გთხოვთ, ღიად და თავისუფლად დააფიქსიროთ თქვენი მოსაზრება და დამოკიდებულება, ეს ცენტრს, მონაცემებზე დაფუძნებით, მასწავლებლების საჭიროებაზე მორგებული შემხვედრი ნაბიჯების გადადგმის საშუალებას მისცემს. გამოკითხვა ანონიმურია!

რეგიონი/რაიონი -----

სკოლა -----

სწავლების საფეხური -----

საგანი -----

1. იცნობთ თუ არა დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს?

ა) კი

ბ) არა

2. დადებითი პასუხის შემთხვევაში, გთხოვთ, დააკონკრეტოთ, საიდან მიიღეთ ინფორმაცია დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს შესახებ:

ა) მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი

ბ) განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო

გ) სკოლის დირექტორი

დ) რესურსცენტრი

ე) კოლეგა

ვ) სხვა -----

3. იმ შემთხვევაში, თუ არ იცნობთ დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოს, გთხოვთ, დააკონკრეტოთ, რა ფორმით ისურვებთ ინფორმაციის მიღებას:

ა) პრეზენტაცია

ბ) გზამკვლევი /სახელმძღვანელო

გ) ელექტრონული რესურსი

დ) ტრენინგი / სამუშაო შეხვედრა

ე) სხვა -----

4. ცხრილში მოცემულია დემოკრატიული კულტურის კომპეტენციების სარეკომენდაციო ჩარჩოთი გათვალისწინებული კომპეტენციები.

გთხოვთ, თითოეული კომპეტენციის შესაბამისად, შეაფასოთ, რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებას.

ამასთანავე, თითოეული კომპეტენციის შესაბამისად, აღწერეთ ხელშემწყობი და ხელშემშლელი ფაქტორები.

იმ შემთხვევაში კი, თუ დახმარებას ისურვებდით ამა თუ იმ კომპეტენციის მიმართულებით, გთხოვთ, დააკონკრეტოთ დახმარების ფორმა/ტიპი.

კომპეტენცია #1	შეაფასეთ რამდენად ახერხებთ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაზე მუშაობას: <u>0 - საერთოდ ვერ ვახერხებ</u> <u>1 - ძალიან იშვიათად ვახერხებ</u> <u>2 - ხშირად ვახერხებ</u> <u>3 - ამ კომპეტენციების განვითარება ყოველდღიური სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია</u>	გთხოვთ, დაასახელოთ, რა გეხმარებათ მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაში	გთხოვთ, დაასახელოთ, რა გიშლით ხელს მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარებაში	გთხოვთ, დაასახელოთ, რა ტიპის მხარდაჭერას ისურვებდით მოსწავლეებში აღნიშნული კომპეტენციის განვითარების პროცესში	დამატებითი კომენტარი აღნიშნული კომპეტენციის განვითარების შესახებ
ღირებულებები					
1. ადამიანის ღირსებისა და უფლებების დაფასება;	0 1 2 3				
2. კულტურული მრავალფეროვნების დაფასება;	0 1 2 3				
3. დემოკრატიის, სამართლიანობის, კეთილსინდისიერების, თანასწორობისა და კანონის უზენაესობის დაფასება.	0 1 2 3				
დამოკიდებულებები					

4. კულტურული განსხვავებულობისა და სხვა რწმენებისადმი, მსოფლმხედველობების, შეხედულებებისა თუ პრაქტიკისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულებისათვის მზაობა;	0 1 2 3				
5. პატივისცემა;	0 1 2 3				
6. მოქალაქეობრივი აზროვნება;	0 1 2 3				
7. პასუხისმგებლობა;	0 1 2 3				
8. თავდაჯერებულობა					
9. გაურკვევლობისადმი შემწყნარებლური დამოკიდებულება.	0 1 2 3				
უნარები					
10. დამოუკიდებლად სწავლის უნარ-ჩვევები;	0 1 2 3				
11. ანალიტიკური და კრიტიკული აზროვნების უნარ-ჩვევები;	0 1 2 3				
12. მოსმენისა და დაკვირვების უნარ-ჩვევები;	0 1 2 3				
13. ემპათია;	0 1 2 3				
14. მოქნილობა და შეგუების უნარი;	0 1 2 3				
15. ენობრივი, კომუნიკაციური და	0 1 2 3				

მრავალენობრივი უნარები;					
16. თანამშრომლობის უნარ- ჩვევები;	0 1 2 3				
17. კონფლიქტების მოგვარების უნარ- ჩვევები.	0 1 2 3				
ცოდნა და კრიტიკული გააზრება					
18. საკუთარი თავის შეცნობა და კრიტიკული გააზრება;	0 1 2 3				
19. ენისა და კომუნიკაციის ცოდნა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება;	0 1 2 3				
20. მსოფლიოს (პოლიტიკის, კანონის, ადამიანის უფლებების, კულტურის, კულტურათა, რელიგიების, ისტორიის, მედიის, ეკონომიკის, გარემოს დაცვისა და მდგრადი განვითარების) შეცნობა-შემეცნება და კრიტიკული გააზრება.	0 1 2 3				

გმადლობთ თანამშრომლობისათვის!

ფაქტორები:

1. განათლების, მეცნიერების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო
2. მასწავლებელთა პროფესიული განვითარების ეროვნული ცენტრი
3. რესურსცენტრი
4. არასამთავრობო სექტორი
5. საერთაშორისო ორგანიზაციები
6. სკოლებს შორის თანამშრომლობა
7. სკოლის დირექცია
8. საგნობრივი კათედრები
9. კოლეგებთან თანამშრომლობა
10. მშობელთა ჩართულობა
11. თემის ჩართულობა
12. საგნობრივი სახელმძღვანელო
13. ეროვნული სასწავლო გეგმა
14. სასკოლო სასწავლო გეგმა
15. საგაკვეთილო დრო
16. კლასგარეშე/არაფორმალური აქტივობები
17. ტრენინგები/სამუშაო შეხვედრები
18. კონფერენციები
19. დამხმარე პროფესიული რესურსები
20. სხვა